NEW

לקוטי שיחות

BO בא

VOLUME 1, P. 127-132

LIKKUTEI SICHOS

INSIGHTS INTO THE WEEKLY PARSHA

BY THE LUBAVITCHER REBBE

Dedicated to

Emmanuel (Mendel) Karp

1905 - 1989

son of Bernard (Berl) and Rose (Rezele)

Manny Karp was born in the United States, in 1905. His first language was Yiddish. Losing his mother to the Spanish Flu shaped his resilience and commitment to helping others, ultimately leading to a career as a guidance counselor in Philadelphia public schools. He also served many years as the director of Camp Akiba in the Poconos.

Karp's legacy is characterized by his optimism and unwavering dedication to learning and mentorship. Emmanuel Karp died in 1989.

BO I | בא א

Adapted from a *sichah* delivered on *Acharon shel Pesach,* 5712 (1952)

Introduction

Some of us excel at empathy – sensing others' needs, speaking gently, meeting people where they are. Others have strength as their gift – the ability to take a stand, speak truth without flinching, hold firm when compromise would be easier.

Rarely do we find both qualities in one person. And even when someone possesses both, one quality tends to dominate – it is the go-to response that shapes that person's approach. To express two opposite qualities with equal intensity, each at full strength when the moment demands it, is unique, something infrequently seen.

In the *sichah* that follows, the Rebbe presents a model that transcends this either/or approach. He points to the Jews' conduct before the Exodus – they were bold enough to hold sheep, Egypt's deity, for days, declaring openly their intent to slaughter them. Yet he also describes an approach of patient outreach – working with others with infinite patience, ascribing their failure to responsd to one's own faults. Herein lies the paradox. Boldness typically stems from ego, yet here it is being expressed without a sense of self.

Such a synthesis has profound implications. In a personal sense, it is precisely what the Exodus from Egypt involves. Egypt (מצרים) is identified with boundaries and limitations. When a person – and a nation – are not confined to one character trait and can combine opposites in G-d's service, they have transcended the confines of their ordinary nature, achieving an internal state of redemption. This prepares them to be redeemed in actual fact.

Inner Strength – The Catalyst for Redemption

Evoking Our Inner Power

1. This week's Torah reading relates that G-d commanded the Jewish people **to take a sheep on the tenth of Nissan and keep it in their homes for several days. On the fourteenth day** of Nissan, **they were to slaughter it and offer it as a Pesach sacrifice.**[1]

Why did the Jews have to take the sheep on the tenth of Nissan? **Our Sages**[2] **relate that when the Egyptians would see the Jews keeping sheep in their homes, they would ask** why they were doing that. **The Jews would not be fazed and would answer that they were keeping the sheep to slaughter it and to offer it as a sacrifice** to G-d.

Now, **the Egyptians worshiped sheep; they deified that animal. (For this reason,** later in the narrative, **Moshe told Pharaoh, "Will we slaughter** the deity of the Egyptians… **and they not stone us?")**[3] **Nevertheless, G-d commanded the Jews to hold the sheep in their homes for four days** so that **the Egyptians would ask** and **the Jews would answer that they were intending to slaughter the sheep and offer it as a sacrifice to G-d.**

The inner **strength** and ***mesiras nefesh*** **(self-sacrifice) that the Jews possessed not to be daunted by the Egyptians brought about the redemption. As our Sages**[4] **relate, at the**

א. אִין הַיְינְטִיקֶער סֶדְרָה דֶערְצֵיילְט דִי תּוֹרָה, אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעהֵייסְן מֶען זָאל נֶעמֶען אַ שֶׁעפְּס דֶעם צֶענְטְן טָאג אִין נִיסָן, הַאלְטְן אִים עֶטְלֶעכֶע טֶעג אִין שְׁטוּב, אוּן דֶעם פֶערְצֶענְטְן טָאג שֶׁעכְטְן אִים אוּן מַקְרִיב זַיְין פַאר אַ קָרְבַּן פֶּסַח.

צוּלִיב וָואס הָאט מֶען גֶעדַארְפְט נֶעמֶען דֶעם שֶׂה דֶעם צֶענְטֶען טָאג? - זָאגְן דִי רַזַ"ל: בִּכְדֵי אַז וֶוען דִי מִצְרִיִּים וֶועלְן זֶען בַּא אִידְן דֶעם שֶׁעפְּס, אוּן וֶועלְן פְרֶעגְן, נָאךְ וָואס הַאלְט אִיר אִים אִין הוֹיז, זָאלְן דִי אִידְן נִיט נִתְפָּעֵל וֶוערְן אוּן עֶנְטְפֶערְן: מִיר הַאלְטְן דֶעם שֶׁעפְּס אִין הוֹיז אוֹיף צוּ שֶׁעכְטְן אִים אוּן מַקְרִיב זַיְין פַאר אַ קָרְבָּן.

דִי מִצְרִיִּים הָאבְּן גֶעדִינְט צוּ אַ שֶׁעפְּס, דָאס אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר עֲבוֹדָה זָרָה, (דֶערְפַאר הָאט דָאךְ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ גֶעזָאגְט צוּ פַּרְעֹה'ן, הֵן נִזְבַּח גו' וְלֹא יִסְקְלוּנוּ גו'), פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן הָאט דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זֵיי גֶעהֵייסְן, הַאלְטְן דֶעם שֶׁעפְּס פִיר טֶעג אִין שְׁטוּב, אוּן אוֹיף דִי פְרַאגֶעס פוּן דִי מִצְרִיִּים, זָאלְן זֵיי עֶנְטְפֶערְן, מִיר וֶועלְן דָאס שֶׁעכְטְן אוּן מַקְרִיב זַיְין צוּ דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטְן.

דֶער תּוֹקֶף - דִי שְׁטַארְקַייט - אוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ וָואס דִי אִידְן הָאבְּן גֶעהַאט אוֹיף נִיט נִתְפָּעֵל וֶוערְן פוּן דִי מִצְרִיִּים, הָאט גֶעבְּרַאכְט דִי גְאוּלָּה. ווִי דִי רַזַ"ל זָאגְן,

1. *Shmos* 12:3-6.

2. See *Zohar,* Vol. III, p. 251a-b. *Rabboseinu Baalei HaTosafos, Shmos* 12:3; *Tur* and the Alter Rebbe's *Shulchan Aruch* 430:1.

3. *Shmos* 8:22.

4. *Mechilta, Rashi* on *Shmos* 12:6.

time of the Exodus from Egypt, the Jews were "naked of *mitzvos,*" as alluded to **in the verse,**[5] **"but you were naked and bare."** Similarly, at the splitting of the Sea of Reeds, the angels argued, **"These [the Egyptians,] and these [the Jews,] are worshipers of false deities."**[6] **Therefore, G-d gave** the Jews **the *mitzvah* of the Pesach sacrifice. In the merit of** fulfilling **that *mitzvah* with *mesiras nefesh,*** the Jews **were redeemed from Egypt.**

אַז בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם זַיְינֶען גֶעוועֶן דִי אִידְן נַאקֶעט פוּן מִצְוֹת, אוּן וִוי עֶס שְׁטֵייט וְאַתְּ עֵרוֹם וְעֶרְיָה, אוּן הַלָּלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה וְהַלָּלוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, הָאט זֵיי דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער גֶעגֶעבְּן דִי מִצְוָה פוּן קָרְבַּן פֶּסַח, אוּן אִין זְכוּת פוּן דֶער מִצְוָה מִיט דֶעם מְסִירַת נֶפֶשׁ וָואס זֵיי הָאבְּן גֶעהַאט דֶערְבַּיי, זַיְינֶען זֵיי אוֹיסְגֶעלֵייזְט גֶעוָוארְן פוּן מִצְרַיִם.

A Mirror Image

2. It is written that G-d promised,[7] **"As in the days of your Exodus from Egypt, I will show** [My people] **wonders." This means that the redemption from Egypt corresponds to the Future Redemption. As is well known, when the Torah draws a parallel between two subjects, all of the particular details of the subjects compared correspond to each other.**[8] **Thus, since the Torah cites this correspondence, it follows that the factors that brought about the Exodus from Egypt will also bring about the Future Redemption.**

Since **the Exodus from Egypt was brought about through** the expression of inner **strength and *mesiras nefesh,* the Future Redemption will also come about through** the Jews **acting with** inner **strength and *mesiras nefesh.***

ב. עֶס שְׁטֵייט[א], כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. דָאס הֵייסְט אַז גְאוּלַּת מִצְרַיִם אִיז אַ מָשָׁל אוֹיף דֶער גְאוּלָּה פוּן לֶעָתִיד. וִויבַּאלְד אַז סְ'אִיז אַ מָשָׁל פוּן תּוֹרָה, אִיז פַארְשְׁטַאנְדִיק, אַז דִי עִנְיָנִים וָואס הָאבְּן גֶעבְּרַאכְט יְצִיאַת מִצְרַיִם, וֶועלְן אוֹיךְ בְּרֶענְגֶען דִי גְאוּלָּה הָעֲתִידָה. כְּיָדוּעַ, אַז אִין אַ מָשָׁל פוּן תּוֹרָה זַיְינֶען אַלֶע פְּרָטֵי הַמָּשָׁל צוּגֶעפַּאסְט צוּ דֶעם נִמְשָׁל[ב].

אַזוֹי וִוי יְצִיאַת מִצְרַיִם אִיז גֶעקוּמֶען דוּרְךְ תּוֹקֶף - שְׁטַארְקַייְט - אוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ, אַזוֹי אוֹיךְ דִי גְאוּלָּה הָעֲתִידָה וֶועט קוּמֶען דוּרְךְ דֶעם וָואס מֶען וֶועט גֵיין מִיט תּוֹקֶף אוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ.

Gentle, but Forceful Outreach

3. If all the *mitzvos* must be fulfilled with strength and resolve, **how much more so** does this apply regarding **the *mitzvah*** of ***ahavas Yisrael,* loving a fellow Jew – the foundation of the entire Torah.**[9] **Certainly, we should fulfill** that ***mitzvah* with strength** and resolve, **without being swayed by anyone** or hindered by any obstacle.

ג. אוֹיבּ אַלֶע מִצְוֹת דַארְף מֶען טָאן מִיט אַ תּוֹקֶף, מִכָּל שֶׁכֵּן אַז דִי מִצְוָה פוּן אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל - יְסוֹד כָּל הַתּוֹרָה[ג], דַארְף מֶען אַוַדַאי טָאן מִיט אַ תּוֹקֶף, אוּן פוּן קֵיינֶעם נִיט נִתְפָּעֵל וֶוערְן.

---

5. *Yechezkel* 16:7.

6. See *Zohar,* Vol. II, p. 170b; *Mechilta, Shmos* 14:28-29.

7. ***Michah*** **7:15.**

8. **See *Likkutei Sichos,* Vol. 1, p. 118.**

9. ***Shabbos*** **31a; *Tanya,* ch. 32.**

We must speak with our fellow **Jews about the Torah and its *mitzvos*.** Even **if** these words **have no effect, we must speak** with them **again. Even if the other person objects** and responds brusquely, **we should not be deterred. On the contrary, the fact that he responds in this manner is proof**[10] **that the issue moves him. Therefore, we must speak with him again and again until he is won over.**

מֶען דַארְף רֵיידְן מִיט אַ אִידְן וֶועגְן תּוֹרָה וּמִצְווֹת, אוּן אוֹיבּ עֶס פּוֹעֵל'ט נִיט, דַארְף מֶען רֵיידְן נָאךְ אַמָאל. אוֹיבּ אֲפִילוּ יֶענֶער "בְּרִיקֶעט" זִיךְ, דַארְף מֶען אוֹיךְ נִיט נִתְפָּעֵל וֶוערְן, אַדְּרַבָּה, פוּן דֶעם וָואס עֶר בְּרִיקֶעט זִיךְ, אִיז אַ רְאָיָה[י], אַז אִים רִירְט עֶס אָן. בְּמֵילָא דַארְף מֶען רֵיידְן מִיט אִים נָאךְ אַמָאל אוּן נָאךְ אַמָאל, בִּיז עֶס וֶועט זִיךְ בַּיי אִים צוּנֶעמֶען.

We must proceed forcefully, with inner resolve. **True, we have to speak gently, in a manner that will** enable our words to **be accepted – to quote my revered father-in-law, the Rebbe** Rayatz,[11] **"There is no need to rip off the other's nose" – but** our words **should be** spoken **firmly. And when we speak gently but firmly, we will be successful.**

מֶען דַארְף גֵיין מִיט אַ תּוֹקֶף. מֶען דַארְף טַאקֶע רֵיידְן בְּדִבְרֵי נַחַת כְּדֵי עֶס זָאל נִתְקַבֵּל וֶוערְן, (וּכְפִתְגַם כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרִי וְחָמִי אַדְמוּ"ר: מֶען דַארְף יֶענֶעם נִיט אַרָאפְּרַייסְן דֶעם נָאז) אָבֶּער - מִיט אַ תּוֹקֶף. אוּן אַז מֶען וֶועט רֵיידְן בְּנַחַת וּבְתוֹקֶף, וֶועט מֶען מַצְלִיחַ זַיְין.

If we have not yet been successful, we must realize that the fault is not with the other person, but with us. The other person is fundamentally **good.** Our Rabbis[12] taught, "Words that come from the heart will **enter the heart.**" If we see that **the second half** of the adage **is not being fulfilled** – the other person is not taking our words to heart – that is a sign that our **words are not** yet **coming from the heart. We must say a chapter of *Tehillim*** **(Psalms)** with a prayer **that our words come from the heart and, as a matter of course, they will enter the** other's **heart.**

אוּן דָאס וָואס דֶערְוַוייל הָאט עֶר נִיט מַצְלִיחַ גֶעוֶועְן, דַארְף עֶר וִויסְן אַז דִי שׁוּלְד אִיז נִיט אִין יֶענֶעם נָאר אִין אִים. יֶענֶער אִיז גוּט, נָאר בַּא אִים זַיְינֶען דָאס נִיט קֵיין דְּבָרִים הַיּוֹצְאִים מִן הַלֵּב, - דֶערְפַאר אִיז נִיטָא דִי צְווֵייטֶע הַאלְבֶּע - נִכְנָסִים אֶל הַלֵּב. עֶר דַארְף זָאגְן אַ קַאפִּיטְל תְּהִלִּים עֶס זָאל זַיְין יוֹצְאִים מִן הַלֵּב, וּבְמֵילָא וֶועט זַיְין - נִכְנָסִים אֶל הַלֵּב.

Not Past History

4. At the time of the Exodus, the Jews' inner **strength –** demonstrated by the fact that they were not **affected by the Egyptians – enabled them to leave Egypt.** Moreover, not only did they achieve their freedom, **they** were able to **take with them the Egyptians' silver and gold,**[13] **and,** ultimately, all **the Egyptians were drowned** in the sea, **"there**

ד. אוּן אַזוֹי וִוי בְּשַׁעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, אִיז דוּרְךְ דֶעם תּוֹקֶף פוּן דִי אִידְן וָואס זֵיי זַיְינֶען נִיט נִתְפָּעֵל גֶעוָוארְן פוּן דִי מִצְרִיִּים, זַיְינֶען זֵיי אַרוֹיס פוּן מִצְרַיִם אוּן אוֹיךְ מִיטְגֶענוּמֶען מִיט זִיךְ דִי כֶּסֶף וְזָהָב פוּן דִי מִצְרִיִּים, אוּן דִי מִצְרִיִּים זַיְינֶען אַלֶע דֶערְטְרוּנְקֶען גֶעוָוארְן, וִוי

10. See *Kuntreis HaTefilah,* ch. 8; *Toras Shalom,* p. 10, where it is explained that such a response is a sign – albeit misdirected – of life and vitality.

11. See also *Sefer HaSichos 5705,* p. 42.

12. Rabbeinu Tam, *Sefer HaYashar, shaar* 13, quoted by *Shalah,* p. 69a.

13. See *Shmos* 12:35ff.

remained of them only one."[14] Even that one, Pharaoh, who did remain, later went to Nineveh and also suffered difficulties there.[15]

The same is true now. When we proceed forcefully, with *mesiras nefesh,* without being deterred by anyone, all opposition will be eliminated, and the Future Redemption will be manifest speedily in our days.

עֶס שְׁטֵייט לֹא נִשְׁאַר בָּהֶם עַד אֶחָד, אוּן אוֹיךְ דֶער אֵיינֶער - פַּרְעֹה - וָואס אִיז יָא גֶעבְּלִיבְּן, אִיז עֶר דֶערְנָאךְ גֶעקוּמֶען אִין נִינְוֵה אוּן אוֹיךְ דָארְטְן הָאט עֶר גֶעהַאט צָרוֹת[ה];

אַזוֹי אוֹיךְ אִיצְטֶער, וֶוען מֶען וֶועט גֵיין מִיט אַ תּוֹקֶף אוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ, נִיט נִתְפָּעֵל וֶוערְן פוּן קֵיינֶעם, וֶועלְן אַלֶע מְנַגְּדִים בָּטֵל וֶוערְן, אוּן עֶס וֶועט זַיְין דִי גְאוּלָּה הָעֲתִידָה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ.

(משיחת אחרון של פסח, תשי״ב)

---

14. *Shmos* 14:28. See the interpretation of *Rabboseinu Baalei HaTosafos* on that source. The verse is being translated according to the context it is used in the main text.

15. ***Yalkut Shimoni, Nach, remez* 550.**

א) מיכה ז, טו.

ב) זע לקו״ש ח״א עמוד 118.

ג) שבת לא, א. תניא פרק לב.

ד) זע קונטרס התפלה פ״ח. תורת שלום ע׳ 10.

ה) ילקוט שמעוני נ״ך רמז תקנ.

BO II | בא ב

Adapted from a *sichah* delivered on *Shabbos Parshas Vayakheil-Pekudei,* 5712 (1952)

Introduction

As we follow this week's Torah reading, the Pesach festival comes to mind. Although the festival is months away, the story of the Exodus and our celebration of the holiday are inseparable in our minds. Two practices are central to that celebration: ridding our homes of *chametz* and eating *matzah*.

The paradox is striking. Both are made from flour and water. The only difference is that the dough of *chametz* is given the time to rise, while that of *matzah* is baked immediately. Despite their resemblance, the Torah treats them as polar opposites, commanding us to destroy every trace of one while making the other a centerpiece of our celebration.

The *sichah* that follows explores this contrast, but not on a technical level. Rather, it translates the distinction between *chametz* and *matzah* into conflicting dynamics within the human soul, showing us two fundamentally different ways of engaging with ourselves, with others, and with G-d.

Chametz to *Matzah* – a Paradigm Shift

Three *Mitzvos* – Each with Its Own Standing

1. *Parshas HaChodesh,*[1] the passage commanding the Jewish people to establish the calendar and offer the Pesach sacrifice, **also includes the *mitzvah* of eating *matzah,*** as it is written,[2] **"You shall eat *matzah* for seven days."**

In contrast to the *mitzvah* of eating *maror,* **the *mitzvah* of eating *matzah* remains a Scriptural command even in the present era.**

On the whole, there are three fundamental *mitzvos* associated with the first night of **Pesach:**[3] **the Pesach sacrifice, *matzah,* and *maror.* At present, for the Pesach sacrifice,** all that remains is a verbal remembrance, as it is written,[4] **"We will compensate for [the sacrifice of] bulls by [the prayers of] our lips." The *mitzvah* of eating *maror* is only a Rabbinic ordinance. However, the *mitzvah* of eating *matzah* has the status of a Scriptural command even in the present age.**[5] Accordingly, it deserves greater focus.

א. אִין פַּרְשַׁת הַחֹדֶשׁ, אִיז אוֹיךְ דָא דִי מִצְוָה פוּן אֲכִילַת מַצָּה - שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ.

דִי מִצְוָה פוּן אֲכִילַת מַצָּה אִיז גֶעבְּלִיבְּן אוֹיךְ בִּזְמַן הַזֶּה מִדְּאוֹרַיְתָא.

בִּכְלַל זַיְינֶען פַאראַן דְרַיי הוֹיפְּט עִנְיָנִים אִין פֶּסַח: פֶּסַח, מַצָּה, וּמָרוֹר. וּבִזְמַן הַזֶּה, אִיז פֶּסַח מֶער נִיט ווִי - וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ. מִצְוַת אֲכִילַת מָרוֹר - אִיז נָאר מִדְּרַבָּנָן, אָבֶּער מִצְוַת אֲכִילַת מַצָּה אִיז אוֹיךְ בִּזְמַן הַזֶּה מִדְּאוֹרַיְתָא[1].

Two Words, Two Differences

2. There are two distinctions between *chametz* and *matzah:*

a) The dough which **rises** is termed ***chametz,* while the dough of *matzah* remains as is;** it lies flat. **In spiritual terms, *chametz* alludes to *yeshus*** (self-concern) **and feelings of superiority, while *matzah* points to *bittul* (self-nullification).**

ב. דֶער חִילּוּק פוּן חָמֵץ מִיט מַצָּה, אִיז אִין צְווֵיי עִנְיָנִים:

א) בַּיי חָמֵץ הוֹיבְּט זִיךְ אוֹיף דֶער טֵייג, בַּיי מַצָּה בְּלַיְיבְּט דֶער טֵייג ווִי עֶר אִיז. אוּן אִין רוּחְנִיּוּת מֵיינְט דָאס: חָמֵץ - יֵשׁוּת וְהִתְנַשְּׂאוּת. מַצָּה - בִּיטּוּל.

1. *Shmos* 12:2 ff.

2. Ibid. 12:15.

3. See *Pesachim* 116b.

4. *Hoshea* 14:3, recited daily only during the weekdays after reading the passages concerning the sacrifices. The intent is that by studying the laws of sacrifices – or at the very least recalling how they were offered – we compensate for the actual sacrifice.

5. See *Shulchan Aruch,* ***Orach Chayim,* sec. 475**; the Alter Rebbe's *Shulchan Aruch* 475:15.

For this reason, the primary aspect of *matzah* is that it is *lechem oni* (“poor-man’s bread”) since *matzah* is identified with *bittul,* which is specifically expressed in “poor-man’s bread.” True, it is permitted to eat “rich *matzah*”[6] on **Pesach. However, the *mitzvah* of eating *matzah* may only be fulfilled with poor-man’s bread.**[7]

Similarly, the *matzah* the Jews ate in Egypt was poor-man’s bread.

b) The words ***matzah* and *chametz* are formed by the same letters except that *matzah* (מצה) has a *hei* (ה) and *chametz* (חמץ) a *ches* (ח).** The **letters *hei* and *ches* appear similar. Both have three lines and are open on the bottom.** The **only difference between them is that the *ches* is closed entirely on all three sides, while the *hei* is open at the upper** left corner.

The opening on the bottom of both letters alludes to the verse,[8] **“Sin crouches at the entrance.”** The fact that **the *ches* is closed on all three sides indicates that there is no way to avoid the “sin crouch[ing] at the entrance.”** The **opening in the upper** corner **of the letter *hei* indicates that although** a person may **find himself in a situation where “sin crouches at the entrance,” he has an opening from above** through which **he can extricate himself from his situation and do *teshuvah.***[9]

Even though it is merely a small opening, our Sages[10] figuratively quote G-d as saying, **“Make an opening for Me as [small as] a needlepoint and [because of that,] I will make an opening for you as [wide as] the opening to the Entrance Hall [of the *Beis HaMikdash*].”** Indeed, **in one moment, with one thought of *teshuvah,*** a person can

דֶערְפַאר אִיז דֶער עִיקַר עִנְיָן פוּן מַצָּה, לֶחֶם עֹנִי דַוְקָא, וַוײַל דֶער עִנְיָן פוּן מַצָּה אִיז בִּיטוּל, אוּן דָאס דְרִיקְט זִיךְ אוֹיס אִין לֶחֶם עֹנִי דַוְקָא. הֲגַם אַז עֶסְן מֶעג מֶען אוֹיךְ מַצָּה עֲשִׁירָה, אָבֶּער יוֹצֵא זַײן מִצְוַת אֲכִילַת מַצָּה קֶען מֶען נָאר מִיט לֶחֶם עֹנִי[ז].

אוֹיךְ דִי מַצָּה וָואס אִידְן הָאבְּן גֶעגֶעסְן אִין מִצְרַיִם, אִיז גֶעוֶוען לֶחֶם עֹנִי.

ב) מַצָּה אוּן חָמֵץ זַײנֶען צוּזַאמֶענְגֶעשְׁטֶעלְט פוּן דִי זֶעלְבֶּע אוֹתִיּוֹת, נָאר מַצָּה אִיז מִיט אַ הֵ״א, אוּן חָמֵץ - מִיט אַ חֵי״ת.

דֶער אוֹת הֵ״א אִיז עֶנְלֶעךְ צוּם אוֹת חֵי״ת. בֵּיידֶע זַײנֶען פוּן דְרַײ קַוִין (פַּאסִיקְלֶעךְ) אוּן זַײנֶען אָפְן פוּן אוּנְטְן. דֶער חִילוּק אִיז נָאר, אַז אַ חֵי״ת אִיז פַארְמַאכְט פוּן אַלֶע דְרַײ זַײטְן אִינְגַאנְצְן, אוּן אַ הֵ״א הָאט אַן עֶפֶענוּנְג פוּן אוֹיבְּן.

דִי עֶפֶענוּנְג פוּן אוּנְטְן (אִין בֵּיידֶע אוֹתִיּוֹת) מֵיינְט: לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ. דִי פַארְמַאכוּנְג פוּן דִי אַלֶע זַײטְן - אִין אוֹת חֵי״ת - מֵיינְט: עֶס אִיז נִיטָא קֵיין אָרְט אוֹיף אַרוֹיסְגֵיין פוּן דֶעם לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ. דִי עֶפֶענוּנְג פוּן אוֹיבְּן, - אִין אוֹת הֵ״א - מֵיינְט: עֶר אִיז טַאקֶע אִין אַ מַצָּב פוּן לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ, עֶר הָאט אָבֶּער אַ פֶּתַח לְמַעְלָה - אַרוֹיסְגֵיין פוּן זַײן מַצָּב אוּן תְּשׁוּבָה טָאן[ח].

אוּן כָאטשׁ עֶס אִיז אַ קְלֵיינֶער פֶּתַח, דָאךְ זָאגְן אָבֶּער דִי רַז״ל: פִּתְחוּ לִי כְּחוּדוֹ שֶׁל מַחַט - אוּן דוּרְךְ דֶעם - וַאֲנִי אֶפְתַּח לָכֶם כְּפִתְחוֹ שֶׁל אוּלָם. וָוארוּם דוּרְךְ אֵיין הִרְהוּר תְּשׁוּבָה קֶען וֶוערְן אִין אֵיין רֶגַע -

6. “Rich *matzah*” refers to *matzah* made with fruit juice or flavored in other ways and also *matzah* made in a manner befitting a man of means. See the Alter Rebbe’s *Shulchan Aruch,* secs. 454 and 462:6.

7. See *Shulchan Aruch,* ***Orach Chayim,* sec. 454;** the Alter Rebbe’s *Shulchan Aruch,* sec. 454:4ff, 455:33.

8. *Bereishis* 4:7.

9. See *Menachos* 29b.

10. See *Shir HaShirim Rabbah* 5:2 (2). The version in the main text is the way this saying is quoted often in *Chassidus.* However, there is no exact source in the works of our Sages with that exact wording. See *Likkutei Sichos,* Vol. 1, p. 191, footnote 17.

radically change his standing, transforming himself **from an utterly wicked man into a complete *tzadik.*[11]**

פוּן אַ רָשָׁע גָּמוּר אַ צַדִּיק גָּמוּר^ט.

Who Will Look in the Mirror?

3. These two distinctions between *chametz* and *matzah* **are dependent on each other. When** a person **is *batel,* then, even if he sinned, he will think** of ***teshuvah.*** By **contrast,** a person **characterized by self-concern and feelings of superiority will not think of *teshuvah.***

ג. דִי צְווֵיי חִילוּקִים זַיְינֶען אָפְּהֶענְגִיק אֵיינֶער פוּן צְווֵייטְן, בְּשַׁעַת מֶען אִיז בָּטֵל, אִיז אֲפִילוּ אוֹיבּ מֶען הָאט חַס וְשָׁלוֹם גֶעזִינְדִיקְט, טְרַאכְט מֶען וֶועגְן תְּשׁוּבָה, אָבֶּער וֶוען מֶען אִיז בְּיֵשׁוּת וְהִתְנַשְּׂאוּת, טְרַאכְט מֶען נִיט וֶועגְן תְּשׁוּבָה.

When a person **is *batel,* he does not think of justifying** his conduct. **Accordingly, he engages in genuine self-introspection, and if he sees that the way he is conducting himself is inappropriate, he will do *teshuvah.*** By **contrast,** a person characterized by **self-aggrandization will find** all sorts of rationalizations **to justify all that he does.**[12]

וֶוען עֶר אִיז בָּטֵל, זוּכְט עֶר נִיט צוּ מַאכְן זִיךְ גֶערֶעכְט, בְּמֵילָא מַאכְט עֶר אַ רִיכְטִיקְן חֶשְׁבּוֹן, אוּן אַז עֶר זֶעט אַז זַיְין פִירוּנְג טוֹיג נִיט, טוּט עֶר תְּשׁוּבָה. דַאקֶעגְן מִצַּד גְרוֹיסְהַאלְטְן זִיךְ, גֶעפִינְט עֶר חֶשְׁבּוֹנוֹת אוֹיף גֶערֶעכְט מַאכְן אַלֶע זַיְינֶע הַנְהָגוֹת^י.

Why Not Give?

4. As mentioned above, **after** a self-aggrandizing person **acts in an undesirable manner, he will find a rationalization to** defend his conduct **because he desires to justify himself in his own eyes. Moreover, at the outset, in situations where he would have to bend himself to perform a *mitzvah*, his pride** and haughtiness motivate him **to find** all sorts of **reasons and calculations why to avoid doing so.**

ד. נָאךְ מֶער: נִיט נָאר וָואס נָאךְ דֶעם ווִי עֶר הָאט גֶעטָאן נִיט קֵיין גוּטֶע זַאךְ, גֶעפִינְט עֶר אַ תֵּירוּץ אוֹיף דֶעם וַוייְל עֶר ווִיל בְּלַיְיבְּן גֶערֶעכְט בַּא זִיךְ, נָאר אוֹיךְ בַּאלְד לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁעַת עֶס קוּמְט צוּ מְקַיֵּים זַיְין אַ מִצְוָה וָואס עֶר דַארְף זִיךְ אַ בּוֹיג טָאן, אִיז מִצַּד זַיְין גְרוֹיסְהַאלְטוּנְג, גֶעפִינְט עֶר אוֹיס חֶשְׁבּוֹנוֹת אוּן טַעֲמִים עֶר זָאל דָאס נִיט דַארְפְן מְקַיֵּים זַיְין.

By **understanding** the way such a person responds when asked to fulfill **the *mitzvah* of *tzedakah*** – which **is inclusive of all the *mitzvos***[13] – we will be able to appreciate his approach **to the others.**

צְדָקָה אִיז דָאךְ כְּלָלוּת הַמִּצְוֹת^{יא}, וֶועט מֶען פַארְשְׁטֵיין דֶעם עִנְיָן אִין מִצְוַת הַצְּדָקָה אוּן פוּן דֶעם אִין אַלֶע מִצְוֹת.

When a haughty person sees a poor man, he advances the same argument that Turnus Rufus[14]

בְּשַׁעַת עֶר זֶעט אַן אָרֶעמַאן, טַעֲנֶה׳ט עֶר דִי טַעֲנָה וָואס טוּרְנוּסְרוּפוּס הָאט

11. See *Kiddushin* 49b.

12. See the elaboration on **this** concept in *Kuntreis U'Ma'ayon,* discourses 15 and 16, and the *maamar* entitled *Lech Lecha,* 5702.

13. *Bava Basra* 9a; *Talmud Yerushalmi, Peah* 1:1. See *Tanya,* ch. 37.

14. The Roman prefect in *Eretz Yisrael* in Rabbi Akiva's era.

presented to Rabbi Akiva,[15] "If your G-d loves poor people, why does He not sustain them?" In other words, because of his feelings of superiority, he calculates that he deserves whatever he possesses; indeed, he deserves even **more. Why then should he give up some of** what is rightfully his to someone else? **His self-concern leaves no room for another person's existence.** He feels very comfortable with **thinking that the other person is inferior to him. Accordingly,** in his mind, **it makes sense why the other person is poor – he does not deserve** anything more. **As such, he thinks: Since G-d desires – as is the just reckoning – that the other person should be poor, why should he give him** anything?

By contrast, a person **who is *batel*** takes an entirely different approach:

a) He subjects himself to rigid **self-examination and judgment whether he is actually more worthy than the other. That calculation motivates him to give *tzedakah*.** As reflected by the verse,[16] **"You have enacted judgment and charity within Yaakov,"** a person who makes an honest **judgment** and reckoning of his **own** spiritual situation will be **motivated to give *tzedakah*.**[17]

b) He understands that even if the reason the other person is lacking is due to a punishment, nevertheless, **the fact that he himself does have – even though his own** spiritual **standing and situation are not desirable – compels him** to give to the other person. **He says** to himself that all Jews **are like G-d's children.** Now, **when a king punishes his own son and the king's friend does a favor for that son, the king is very happy.** Similarly, he should help the other Jew even though there are reasons why he is poor. This, in fact, **was Rabbi Akiva's response** to Turnus Rufus.[15]

גֶעפְרֶעגְט בַּא רַבִּי עֲקִיבָא'ן[יב], אִם אֱלֹקֵיכֶם אוֹהֵב עֲנִיִּים הוּא, מַדּוּעַ אֵינוֹ מְפַרְנְסֵם? (אוֹיבּ אַייְעֶר גָ־ט הָאט לִיבּ אָרֶעמֶעלַייְט, פַארְוָואס שְׁפַּייְזְט עֶר זֵיי נִיט?) דָאס הֵייסְט אַז מִצַּד זַייְן גְרוֹיסְהַאלְטְן זִיךְ, מַאכְט עֶר בַּא זִיךְ אַ חֶשְׁבּוֹן, אַז דָאס וָואס עֶר פַארְמָאגְט - אִיז דָאס וַוייְל אִים קוּמְט, אוּן אַדְּרַבָּה עֶס קוּמְט אִים מֶער, אִיז וְוִי אִיז שַׁיָּיךְ אַוֶועקְגֶעבְּן דֶערְפוּן. יֵשׁוּת עַצְמוֹ דֶערְלָאזְט דָאךְ נִיט יֶענֶעמְס מְצִיאוּת, - לֵייגְט זִיךְ אָפּ בַּא אִים גָאר גֶעשְׁמַאק אַז דֶער צְווֵייטֶער אִיז נִיט גְלַייְךְ צוּ אִים, אִיז בְּמֵילָא בַּיי אִים זֶעלְבְּסְטְפַארְשְׁטֶענְדְלֶעךְ, אַז דָאס וָואס דֶער צְוֵויטֶער אִיז אַן אָרֶעמַאן, אִיז דָאס וַוייְל דֶעם צְוֵוייטְן קוּמְט נִיט. וּבְמֵילָא - טְרַאכְט עֶר בַּיי זִיךְ - וְוִיבַּאלְד אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער וִויל, וְוִי דִי גֶערֶעכְטִיקַייְט אִיז, אַז יֶענֶער זָאל זַייְן אַ עָנִי, זָאל עֶר אִים גֶעבְּן?

דַאקֶעגְן וֶוען עֶר אִיז בָּטֵל:

א) מַאכְט עֶר בַּא זִיךְ אַ חֶשְׁבּוֹן אוּן מִשְׁפָּט זִיךְ אַלֵיין, צִי אִיז עֶר טַאקֶע בֶּעסֶער פַארְן צְוֵוייטְן, אוּן דֶער חֶשְׁבּוֹן בְּרֶענְגְט אִים צוּ גֶעבְּן צְדָקָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ, אַז דֶער מִשְׁפָּט וָואס עֶר מַאכְט אִיבֶּער זִיךְ בְּרֶענְגְט אִים צוּ צְדָקָה.

ב) פַארְשְׁטֵייט עֶר, אַז אוֹיבּ אֲפִילוּ דָאס וָואס דֶער צְוֵוייטֶער הָאט נִיט, אִיז מִצַּד אַן עוֹנֶשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלַן - אִיז דָאס וָואס עֶר הָאט יָא, נִיט קוּקְנְדִיק אוֹיף זַייְן אֵייגֶענֶעם נִיט גוּטְן מַצָּב וּמַעֲמָד - צְווִינְגְט דָאס אִים צוּ זָאגְן אַז מֶען אִיז בַּיְים אוֹיבֶּערְשְׁטְן וְוִי קִינְדֶער אוּן בְּעֵת דֶער מֶלֶךְ שְׁטְרָאפְּט זַייְנֶעם אַן אֵייגֶענֶעם קִינְד, אוּן אַ פְרַייְנְד פוּן מֶלֶךְ טוּט אִים אַ טוֹבָה, אִיז דֶער מֶלֶךְ אַלֵיין זֵייעֶר צוּפְרִידְן פוּן דֶעם - וְוִי עֶס אִיז רַבִּי עֲקִיבָא'ס תְּשׁוּבָה.

15. ***Bava Basra* 10a.**

16. *Tehillim* 99:4.

17. See *Torah Or*, p. 63b; *Sefer HaMaamarim 5689*, p. 90.

The contrast between the two approaches to ***tzedakah*** **is also** reflected **in** the approach of such people **all** other ***mitzvos.***

און אַזוֹי ווי עֶס אִיז אִין מִצְוַת הַצְּדָקָה, אַזוֹי אִיז אִין אַלֶע מִצְוֹת.

Looking Through a Distorted Lens

5. A person's self-concern skews his outlook regarding everything: **His** flaw of **self-aggrandizement** causes him **to find ways to justify that he is conducting himself desirably concerning every aspect** of his behavior. **Moreover, even when there is no way that he can find justification** for his conduct **and must admit that he conducts himself improperly, he finds various reasons to** explain what **motivated him to act in this manner. As such, he always finds a way to rationalize his** conduct.

For example, **regarding one matter, he will claim it is because of the** ***yetzer hara*** – **his** ***yetzer hara*** **burns like fire.**[18] **Indeed, the Talmud**[19] **itself says that G-d regrets having created the** ***yetzer hara.*** **So how can he be asked why he did not overcome it? Regarding another matter, he will claim that** the setting in which he lives **caused him to sin;** it is not his fault. **And so on** regarding other factors.

He advances all the arguments that ***Tanya***[18] **gives to judge another person favorably** to excuse **his own self. He thinks to himself that, given the situation in which he is found,** his spiritual state is entirely justified; **he is actually doing quite well. Were another person to be in his situation, who knows where he would be?**

Even when he realizes that his conduct is not desirable and he also cannot find any justifications for his conduct, still "love covers

ה. אַ חוּץ דֶעם וָואס מִצַּד הָאלְטְן זִיךְ גְרוֹיס, זוּכְט עֶר אוֹיף יֶעדֶער זַאךְ אַ חֶשְׁבּוֹן אַז עֶר פִירְט זִיךְ אוֹיף ווי עֶס דַארְף צוּ זַיין, אִיז נָאךְ מֶערֶער, אֲפִילוּ דַאן ווֶען עֶר קֶען בְּשׁוּם אוֹפֶן נִיט גֶעפִינֶען קֵיין תֵּירוּץ און מוּז מוֹדֶה זַיין אַז עֶר פִירְט זִיךְ אוֹיף נִיט ווי מֶען דַארְף, גֶעפִינְט עֶר אָבֶּער אוֹיס פַארְשִׁידֶענֶע סִיבּוֹת וָואס הָאבְּן אִים גֶעבְּרַאכְט צוּ דֶעם, וּבְמֵילָא בְּלַייבְּט עֶר אַלְץ גֶערֶעכְט בַּיי זִיךְ.

עֶר טַעֲנֶה'ט פַארְשִׁידֶענֶע טַעֲנוֹת:

אוֹיף אֵיין זַאךְ טַעֲנֶה'ט עֶר אַז דָאס אִיז מִצַּד דֶעם יֵצֶר הָרָע, וָואס יִצְרוֹ בּוֹעֵר כָּאֵשׁ - זַיין יֵצֶר הָרָע בְּרֶענְט ווי פַייעֶר. דִי גְמָרָא אַליין זָאגְט דָאךְ[יג], אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט חֲרָטָה אוֹיף דֶעם וָואס עֶר הָאט בַּאשַׁאפְן דֶעם יֵצֶר הָרָע, קֶען מֶען דָאךְ בַּא אִים נִיט מָאנֶען, פַארְוָואס עֶר הָאט אִים נִיט מְנַצֵּחַ גֶעוֶוען. אוֹיף אַ צְווייטֶער זַאךְ טַעֲנֶה'ט עֶר, אַז מְקוֹמוֹ גָּרַם לוֹ לַחֲטוֹא - זַיין אָרְט בְּרֶענְגְט אִים צוּ זִינְדִיקְן און אַזוֹי וַוייטֶער.

דִי אַלֶע חֶשְׁבּוֹנוֹת ווֶעלְכֶע ווֶערְן דֶערְמָאנְט אִין תַּנְיָא[יד], אַז מֶען דַארְף מְלַמֵּד זְכוּת זַיין אוֹיף יֶענֶעם, מַאכְט עֶר זֵיי אוֹיף זִיךְ. און עֶר טְרַאכְט בַּא זִיךְ, אַז לוֹיט דִי אוּמְשְׁטֶענְדְן אִין ווֶעלְכֶע עֶר גֶעפִינְט זִיךְ, אִיז נָאךְ גַאנְץ שֵׁיין אַז עֶר אִיז אַזוֹי. אַן אַנְדֶערֶער אוֹיף זַיין אָרְט ווָאלְט גֶעוֶוען ווֶער ווייס ווָאס.

נָאךְ מֶערֶער: אוֹיךְ ווֶען עֶר ווייס אַז זַיין אוֹיפְפִירוּנְג אִיז נִיט קֵיין גוּטֶע, און קֵיין סִיבּוֹת אִין ווָאס צוּ אָנְהֶענְגֶען זַיין אוֹיפְפִירוּנְג הָאט עֶר אוֹיךְ נִיט, פוּנְדֶעסְטְווֶעגְן - עַל כָּל

18. *Tanya,* ch. 30.

19. *Sukkah* 52b.

all flaws.”[20] (**The word** the verse uses for “flaws” is ***pesha’im,*** concerning which our Sages say,[21] “***Pesha’im*** **refers to** [**sins committed with the intent of**] **rebelling** [**against G-d**].”) Were he to honestly examine his conduct, **he** would **realize that he has no excuse, and he is rebelling** against G-d. **Nevertheless, “love covers”** even these flaws. **There is no way he can** justify himself and **dismiss them, even with false arguments.** Despite that, **he glosses over them because of his self-love.**

פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה[טו]. דֶער דִיוּק פוּן דֶעם וָוארְט פְּשָׁעִים אִיז: פְּשָׁעִים אֵלּוּ הַמְּרָדִים[טז] (ווִידֶערְשְׁפֶּענִיקוּנְגֶען). עֶר הָאט נִיט קֵיין פַארְעֶנְטְפֶער, אוּן ווֵייס אַלֵיין אַז עֶר אִיז אַ מוֹרֵד, פוּנְדֶעסְטְוֶועגְן - תְּכַסֶּה אַהֲבָה. מְבַטֵּל זַיְין, אֲפִילוּ מִיט טַעֲנוֹת שֶׁקֶר - קֶען עֶר נִיט בְּשׁוּם אוֹפֶן, פַארְדֶעקְט עֶר דָאס מִיט אַהֲבַת עַצְמוֹ - זַיְין לִיבְּשַׁאפְט צוּ זִיךְ אַלֵיין.

Pinpointing the Difference

6. This is the defining **difference between *chametz* and *matzah*:**

ו. אוּן דָאס אִיז דֶער חִילּוּק פוּן חָמֵץ בִּיז מַצָּה:

Chametz* reflects self-aggrandizement** and **is written with a *ches* that has an opening from below – “sin crouches at the opening”** – but otherwise is **enclosed on all sides. There is no opening for *teshuvah.* Due to** the person’s pride and **feelings of superiority: a) He** will always **justify his conduct,** for in his own mind, **he is always in the right, b) he will find reasons and explanations** to rationalize any mistakes he makes, **and c) “love covers up all faults,”** even when he cannot justify himself, he will not feel regret. As a result, **he will not do *teshuvah.

חָמֵץ אִיז זֶעלְבְּסְט־דֶערְהוֹיבּוּנְג, חָמֵץ אִיז מִיט אַ חֵי"ת, ווָאס אִיז אָפְן פוּן אוּנְטְן - לַפֶּתַח חַטָּאת רוֹבֵץ, אַ סָתוּם מִכָּל צַד (פַארְמַאכְט פוּן אַלֶע זַיְיטְן) - עֶר הָאט נִיט קֵיין פֶּתַח צוּ תְּשׁוּבָה טָאן. ווַיְיל מִצַּד הִתְנַשְּׂאוּת: א) פַארְעֶנְטְפֶערְט עֶר זַיְין פִירוּנְג - אַז עֶס אִיז גָאר גוּט. ב) עֶר גֶעפִינְט סִיבּוֹת אוּן תֵּירוּצִים אוֹיף זַיְין הַנְהָגָה. ג) עַל כָּל פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה. הַצַּד הַשָּׁוֶה - עֶר טוּט נִיט קֵיין תְּשׁוּבָה.

By contrast, ***matzah* is identified with *bittul*** and **is written with a *hei*** that also **has an opening from above. Because of his *bittul,*** the person **does not justify his conduct; he offers no rationalizations. And when he realizes that his situation is undesirable, he is broken about that.**

מַצָּה אִיז בִּיטוּל, מַצָּה אִיז מִיט אַ הֵ"א, פָּתוּחַ לְמַעְלָה, - ווָאס אִיז אָפְן פוּן אוֹיבְּן - ווַיְיל מִצַּד הַבִּיטוּל: א) פַארְעֶנְטְפֶערְט עֶר נִיט זַיְין הַנְהָגָה. ב) עֶר הָאט נִיט קֵיין תֵּירוּצִים. ג) אוּן ווֶוען עֶר זֶעט־אַיְין דֶעם נִיט גוּטְן מַצָּב אִין ווֶועלְכְן עֶר גֶעפִינְט זִיךְ, אִיז עֶר צֶעבְּרָאכְן פוּן דֶעם.

That **brokenness** is a positive trait, **as the Rebbe Maharash**[22] **said, “A Jew’s sigh… is *teshuvah ila’ah,*** “**lofty *teshuvah.*”** Our Sages[23] teach that *teshuvah* can be accomplished ***besha’ah achas,*** “in one instant.” ***Sha’ah*** **can also be understood as meaning**

צֶעבְּרָאכְנְקַיְיט, אִיז ווִי דֶער רֶבִּי מַהֲרַ"ש הָאט גֶעזָאגְט: אַ אִידִישֶׁער קְרֶעכְץ אִיז תְּשׁוּבָה עִלָּאָה, וּבְמֵילָא

---

20. ***Mishlei*** **10:12.**

21. ***Yoma*** **36b.**

22. See *Likkutei Sichos,* Vol. 4, p. 620; the *Igros Kodesh* of the Rebbe Rayatz, Vol. 3, p. 551, cited in *HaYom Yom,* entry 3 Tammuz.

23. See *Avos* 4:17; *Avodah Zarah* 10b.

"**one turn.**"[24] The Jew's sigh is such a turn. **With** that **sigh, he** turns to G-d in *teshuvah* and **becomes a completely righteous man.**[11]

אִיז אִין אֵיין שָׁעָה, מִיט אֵיין קֶער (שָׁעָה מִלְּשׁוֹן הֲפָנָה), וֶוערְט עֶר אַ צַדִּיק גָּמוּר.

39 – a Number with a Message

7. On this basis, we can understand a seemingly unrelated point: **The *Talmud Yerushalmi*[25] derives** the idea that there are **39 labors** prohibited on *Shabbos* **from the word** אלה (*eilah*) in the phrase[26] ***eilah hadevarim*** **("these are the articles").** The Talmud states that אלה (***eilah***) **is numerically equivalent to 39,** considering **the *hei* as if it were a *ches*.**

ז. דֶערְמִיט וֶועט מֶען פַארְשְׁטֵיין, וָואס אִין יְרוּשַׁלְמִי[יז] לֶערְנְט עֶר אָפּ דֶעם לִימּוּד פוּן ל"ט מְלָאכוֹת, פוּן דֶעם וָוארְט אֵלֶּה הַדְּבָרִים: עֶר דַרְשְׁ'נְט דֶעם הֵ"א פוּן אֵלֶּה אַזוֹי וִוי עֶס וָואלְט גֶעוֶוען אַ חֵי"ת - בַּאטְרֶעפְט דֶער וָוארְט אֵלֶּה, נֵיין אוּן דְרַײְסִיק.

On the surface, the inference **is problematic. True,** a *ches* and a *hei* are both enunciated through the same organ of speech, and **letters from the same organ of speech are interchanged** at times in *gematria*. **Nevertheless,** here, we are speaking about numerical equivalents. **How can a *hei* be considered as the same as a *ches* when taking into account numerical equivalence?**

אִין פְּלוּג אִיז דָאךְ קָשֶׁה, אֱמֶת טַאקֶע אַז דִי אוֹתִיּוֹת פוּן זֶעלְבְּן מוֹצָא פַארְבַּײְטְן זִיךְ, אָבֶּער וִוי דַרְשְׁ'נְט מֶען דֶעם הֵ"א פַאר אַ חֵי"ת אִין אַן עִנְיָן פוּן מִסְפָּר?

The concept can be explained as follows: The word *melachah* is used in connection with the creation of the world,[27] *Shabbos,*[28] and the Sanctuary.[29] **From the perspective of their creation,** i.e., **the manner in which they came into existence, the 39 labors of the world,** i.e., man's actions, **are identified with a *ches*. However, through the Divine service associated with *eleh hadevarim,*** the construction of **the Sanctuary and** *Shabbos,* even a person's conduct during the week is elevated. As reflected by the passive form of the verse, **"Six days work shall be performed"** – the work is being performed **as a matter of course,** without man being overly absorbed in it. [30] Thus, **these labors are transformed** and identified with **a *hei*,** a letter of holiness. **Accordingly, when the verse speaks about *eleh hadevarim*,** i.e., **the 39 labors as they are associated with** the construction of **the Sanctuary, *eleh* is written with a *hei*.** The reason is that **through** man's **Divine**

נָאר דֶער עִנְיָן אִיז: דִי ל"ט מְלָאכוֹת פוּן וֶועלְט, אִיז מִצַּד זֵייעֶר בְּרִיאָה אוּן הִתְהַוּוּת זַײנֶען זֵיי אַן עִנְיָן פוּן חֵי"ת, כַּנַּ"ל. נָאר דוּרְךְ דֶער עֲבוֹדָה פוּן אֵלֶּה הַדְּבָרִים - מְלָאכוֹת הַמִּשְׁכָּן - שֵׁשֶׁת יָמִים תֵּעָשֶׂה (בְּדֶרֶךְ מִמֵּילָא)[יח] מְלָאכָה גו' מַאכְט מֶען פוּן זֵיי אַ הֵ"א. דֶערְפַאר אִיז אִין פָּסוּק וואוּ עֶר רֶעדט וֶועגְן דֶער עֲבוֹדָה פוּן אֵלֶּה הַדְּבָרִים - ל"ט מְלָאכוֹת וִוי זֵיי זַײנֶען גֶעוֶוען אִין מִשְׁכָּן - זָאגְט עֶר אֵלֶּה מִיט אַ הֵ"א,

---

24. See *Likkutei Torah, Devarim,* p. 61a, 63d.

25. *Talmud Yerushalmi,* ***Shabbos*** **7:2.**

26. *Shmos* 35:1, the beginning of one of the passages that forbids the performance of labor on *Shabbos.* That passage continues describing the construction of the Sanctuary.

27. *Bereishis* 2:2-3.

28. *Shmos* 35:2, *et al.*

29. Ibid. 35:29, 35, *et al.*

30. See *Likkutei Sichos,* Vol. 1, p. 187ff.

ווַיְיל דוּרְךְ עֲבוֹדָה, מַאכְט מֶען פוּן זַיי אַ הֵ"א.

(משיחת ש"פ ויק"פ, תשי"ב)

service, these labors **are transformed** from a *ches* **into a** ***hei.*** In other words, instead of the self-oriented activities associated with a *ches,* as alluded to by the *hei,* the person's actions are holy, constructing a sanctuary for G-d.

ו) אורח חיים סימן תעה.
ז) אורח חיים סימן תנד.
ח) זע מנחות כט, ב.
ט) זע קידושין מט, ב.
י) ראה בכל זה בקונטרס ומעין מאמר טו, טז. ד"ה לך לך תש"ב.
יא) בבא בתרא ט, א. ירושלמי פאה (פ"א ה"א). זע תניא פרק לז.
יב) בבא בתרא י, א.
יג) סוכה נב, ב.
יד) פרק ל.
טו) משלי י, יב.
טז) יומא לו, ב.
יז) שבת פ"ז ה"ב.
יח) זע לקו"ש ח"א עמוד 187.

CREDITS:

Copyright by Sichos in English

Rabbi Eliyahu Touger
Rabbi Sholom Ber Wineberg
Translators

Rabbi Sholom Zirkind
Rabbi Zalmy Avtzon
Content Editors

Uriella Sagiv
Copy Editors

Yosef Yitzchok Turner
Typesetting

Spotlight Design
Layout and Cover

Mayer Preger
Advisory Board

Rabbi Shmuel Avtzon
Director, Sichos In English

הרה"ת ר' משה יהודה בן ר' צבי יוסף ע"ה
Rabbi Moshe Kotlarsky OBM,
whose commitment has brought this sacred initiative to fruition

sie

NEW

לקוטי שיחות

YUD SHVAT יו"ד שבט

VOLUME 1, P. 132-139

LIKKUTEI SICHOS

INSIGHTS INTO THE WEEKLY PARSHA

BY THE LUBAVITCHER REBBE

Dedicated to

Emmanuel (Mendel) Karp

1905 - 1989

son of Bernard (Berl) and Rose (Rezele)

Manny Karp was born in the United States, in 1905. His first language was Yiddish. Losing his mother to the Spanish Flu shaped his resilience and commitment to helping others, ultimately leading to a career as a guidance counselor in Philadelphia public schools. He also served many years as the director of Camp Akiba in the Poconos.

Karp's legacy is characterized by his optimism and unwavering dedication to learning and mentorship. Emmanuel Karp died in 1989.

YUD SHVAT I | יו"ד שבט א

Adapted from a *sichah* delivered on *Yud Shvat,* 5714 (1954)

Introduction

It is always very revealing to see the way one great man describes another. In this *sichah,* the Rebbe provides us with insight into his conception of his father-in-law, the Rebbe Rayatz – what was his primary area of focus, into what did he invest his passion and energy. In doing so, he tells us about himself – what he considered fundamentally important and how he would relate to others. His words chart a path for those who desire to follow his example and emulate these qualities in their own lives.

Modeling Unbounded Generosity

Every Leader – a Specific Mission

1. As a whole, all of the Rebbeim, the *nesi'im*[1] of the Jewish people, up to and including my revered father-in-law, the Rebbe Rayatz, **constitute a single entity. Each of them carried out all the fundtions** the leader of the Jewish people is tasked with. **This is also understood from the** Hebrew **expression** used to refer to a successor, ***memalei makom avosav,*** which literally means **"fills the place of his ancestors,"** i.e., **he fills every aspect of the position** they left.

Nevertheless, every Rebbe had a specific, unique **characteristic where he focused his energy** and passion. **That quality** served as a channel **through which he accomplished** all **his other tasks.**

In this vein, in *Iggeres HaKodesh*[2] in *Tanya,* the Alter Rebbe **clarifies our Sages'[3] expression, "In what was your father most vigilant?"** *Zahir,* translated as "vigilant," also means "shining." Thus, our Sages' expression could be interpreted as "In what did your father's soul shine?" **True, he fulfilled all the *mitzvos.* However, he had a specific** spiritual quality **that served as the gateway for his soul. All the Torah** he studied **and the *mitzvos*** he observed **ascended through that gateway.**

This also correlates with what my revered father-in-law, the Rebbe Rayatz, **clarified in his *sichos* regarding the** parallels between **the Rebbeim and the *sefiros:* The Baal Shem Tov and the Maggid** of Mezritch **correspond to** the two levels in ***kesser,* the Alter Rebbe to *chochmah,* the Mitteler Rebbe to *binah,* etc.**

א. בכלל זיינען אלע רביים, נשיאי ישראל, ביז כבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר ועד בכלל, איין זאך, און יעדער איינער פון זיי האט געטאן אלע ענינים. וואס דאס איז דאך אויך פארשטאנדיק פון דעם לשון "ממלא מקום אבותיו", אז ער פילט אן דעם מקום אין אלע פרטים.

פונדעסטוועגן האט יעדער רבי געהאט זיין באזונדערן ענין אין וואס ער האט זיך געקאכט, וואס דורך דעם ענין האט ער דורכגעפירט אויך די איבעריקע ענינים.

ווי עס ווערט דערקלערט אין אגרת הקדש[ט] דער מאמר רז"ל[כ], אבוך במאי זהיר טפי, אז כאטש ער האט מקיים געווען אלע מצות, פונדעסטוועגן האט ער געהאט א ספעציעלן ענין, וואס דער ענין איז דער שער פון זיין נשמה, און דורך דעם שער האבן עולה געווען אלע זיינע תורה ומצות.

און דאס שטימט מיט דעם וואס כבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר דערקלערט אין די שיחות די חילוקים אין די רביים בענין הספירות, אז דער בעל שם טוב און דער מגיד זיינען - כתר, דער אלטער רבי חכמה, דער מיטעלער רבי בינה וכו'.

---

1. A term used to refer to the leaders of the tribes of Israel in the journey through the desert, and, subsequently, Jewish leaders throughout history, specifically, the Chabad Rebbeim.

2. *Tanya, Iggeres HaKodesh,* **Epistle 7.**

3. ***Shabbos* 118b.**

As is well known regarding the ***sefiros,*** **every** ***sefirah*** **includes all the other** ***sefiros.*** **However,** when all the *sefiros* are included within a specific *sefirah,* **their** expression **is** channeled **through that specific** ***sefirah.***[4] **Similarly, concerning the Rebbeim, the Rebbe of** each particular **generation included the other characteristics** manifested by the other Rebbeim. Nevertheless, he principally **invested his energy in his unique characteristic** (**corresponding to the** ***sefirah*** **with which he is identified**) and, **through that,** he also expressed the qualities of the other Rebbeim.

אוּן עֶס אִיז בַּאוואוּסְט אִין דֶעם עִנְיָן הַסְפִירוֹת, אַז יֶעדֶע סְפִירָה אִיז כָּלוּל פוּן אַלֶע סְפִירוֹת, אָבֶּער דָאס אִיז דָאךְ ווִי דִי אַלֶע סְפִירוֹת גֵייעֶן דוּרְךְ דֶער סְפִירָה דַוְקָא. אוּן אַזוֹי אוֹיךְ אִין דִי רַבֵּיִים, אַז דוּרְךְ דֶעם עִנְיָן אִין וועֶלְכְן יֶעדֶער רֶבִּי בְּדוֹרוֹ הָאט זִיךְ גֶעקָאכְט (לוֹיט דֶער סְפִירָה אִין וועֶלְכֶער עֶר אִיז), אִיז עֶר כּוֹלֵל אוֹיךְ דִי אִיבֶּערִיקֶע עִנְיָנִים.

No Matter What the Distance

2. The goal **to which the Rebbe** Rayatz **devoted his energy** and passion **was that everything should be manifest in actual expression and disseminated as broadly as possible.**

ב. דֶער עִנְיָן אִין וועֶלְכְן עֶס הָאט זִיךְ גֶעקָאכְט דֶער רֶבִּי בַּעַל הַהִילוּלָא אִיז: עֶס זָאל זַיְין אַלְץ בְּפוֹעֵל מַמָּשׁ וּבְהִתְפַּשְׁטוּת בְּיוֹתֵר.

The Rebbe never hesitated to approach **another** Jew regardless of **his spiritual state, whether he** was **G-d-fearing in the complete sense, one who was average, or one for whom the foolishness of the animal soul obscured the truth to the extent that he did not at all recognize that he must do** ***teshuvah.*** **No matter what the other's situation, the Rebbe involved himself with him, frequently doing a favor for the other in material matters, which, as a matter of course, was also a favor for him in spiritual terms.**

דֶער רֶבִּי הָאט זִיךְ קֵיין מָאל נִיט אָפְּגֶעשְׁרָאקְן פַאר דֶעם צְווֵייטְנְס מַצָּב, צִי עֶר אִיז אַ יְרֵא־שָׁמַיִם בְּתַכְלִית, צִי מִיטְל־מֶעסִיק, אָדֶער אֲפִילוּ אַזַא וואָס דֶער שְׁטוּת פוּן נֶפֶשׁ הַבַּהֲמִית פַארְדֶעקְט אוֹיפְן אֱמֶת, אוֹיף אַזוֹי ווַיְיט, אַז עֶר ווֵייס גָארְנִיט אַז עֶר דַארְף תְּשׁוּבָה טָאן. אִין וועֶלְכְן מַצָּב יֶענֶער אִיז נָאר גֶעווֶען, הָאט זִיךְ דֶער רֶבִּי פַארְנוּמֶען מִיט אִים, זֵייעֶר אָפְט גֶעטָאן אִים אַ טוֹבָה אִין גַשְׁמִיוּת, וואָס בְּמֵילָא אִיז דָאס גֶעווֶען אַ טוֹבָה אוֹיךְ אִין רוּחְנִיוּת.

When the other person realized that the Rebbe **had done a material favor for him,** he would feel a bond of gratitude, making him more positively disposed to *Yiddishkeit.* To cite a **similar** concept mentioned **in the Talmud,**[5] **"A person will not act insolently toward one to whom he owes a debt."**

ווַיְיל בְּשַׁעַת יֶענֶער ווֵייס אַז מֶען הָאט אִים גֶעטָאן אַ טוֹבָה אִין גַשְׁמִיוּת אִיז דָאס עַל דֶּרֶךְ ווִי דִי גְמָרָא זָאגְט, אֵין אָדָם מֵעִיז פָּנָיו בִּפְנֵי בַּעַל חוֹבוֹ[כא], וּבְמֵילָא הָאט דָאס אוֹיף אִים גֶע׳פּוֹעֵלְ׳ט אוֹיךְ אִין רוּחְנִיוּת.

---

4. In other words, *chochmah shebechesed* (*chochmah* as included in *chesed*) reflects the quality of *chesed,* while *chochmah shebegevurah* (*chochmah* as included in *gevurah*) reflects the quality of *gevurah.*

5. *Bava Metzia* 3a.

Doing a favor for the other in material things is itself a positive act. **As the Alter Rebbe writes in *Tanya*,[6] even** if one's expression of *ahavas Yisrael* did **not** draw the other closer to the Torah and its *mitzvos*, **"he did not forfeit the reward of the *mitzvah* of love between companions." Beyond that,** the favor **has a further effect,** motivating **the other to do *teshuvah* and conduct himself desirably.**

אוֹיסֶער דֶעם וָואס דֶער אַלְטֶער רֶבִּי שְׁרַייבְּט אִין תַּנְיָא[כב]: "וְהֵן לֹא, לֹא הִפְסִיד שְׂכַר מִצְוַת אַהֲבַת רֵעִים", לְבַד זֹאת פּוֹעֱל'ט מֶען אוֹיךְ, אַז יֶענֶער קֶערְט זִיךְ אוּם בִּתְשׁוּבָה, צוּ וֶוערְן אַזוֹי וִוי מֶען דַארְף.

Beginning Effectively

3. This approach manifested by the Rebbe Rayatz **can be appreciated from** the conduct of **the first Jewish leader, Moshe.** Moshe's words to the Jewish people that begin the Book of *Devarim* are introduced by the phrase,[7] **"These are the words which Moshe spoke."** As *Rashi* comments, Moshe was speaking **words of rebuke.** Now, **when did** Moshe deliver them? **"After he smote Sichon,** king of the Amorites … and Og, king of the Bashan…."[8] This example shows that only **after one does a favor for a person in material matters, should he offer rebuke.** The fact that a favor was done enables **the words of rebuke to be accepted and bring about the desired effect.**[9]

ג. דִי תְּנוּעָה וָואס אִיז גֶעוֶוען בַּא דֶעם רֶבִּי'ן, לֶערְנְט מֶען זִי אָפּ פוּן דֶעם עֶרְשְׁטְן מַנְהִיג וְרוֹעֵה יִשְׂרָאֵל - מֹשֶׁה רַבֵּינוּ.

עֶס שְׁטֵייט: אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה - דִּבְרֵי תוֹכָחָה. וֶוען אִיז דָאס גֶעוֶוען - אַחֲרֵי הַכּוֹתוֹ אֵת סִיחוֹן גו'. נָאךְ דֶעם וִוי מֶען טוּט יֶענֶעם אַ טוֹבָה אִין גַשְׁמִיּוּת, זָאגְט מֶען יֶענֶעם מוּסָר. אוּן דֶער מוּסָר וֶוערְט נִתְקַבֵּל אוּן טוּט אוֹיף וָואס עֶר דַארְף אוֹיפְטָאן[כג].

This is a lesson for Jewish leaders, **"the extension of Moshe in every generation."[10] The first thing** a Jewish leader should do is **disseminate kindness, blessing, and success. Afterwards,** he may **offer rebuke. This order should be followed even when one must rebuke another for** something as serious as the sin of the Golden **Calf,[11] the very opposite of** Jewish **faith.**

אוּן דָאס אִיז אַ הוֹרָאָה צוּ אִתְפַּשְׁטוּתָא דְמֹשֶׁה בְּכָל דָּרָא - מֹשֶׁה שֶׁבְּכָל דּוֹר: דִי עֶרְשְׁטֶע זַאךְ מַשְׁפִּיעַ זַיְין חֶסֶד, בְּרָכָה וְהַצְלָחָה אוּן דַאן מוּסֶרְן. אוּן אִין אַזַא סֵדֶר - אוֹיךְ אֲפִילוּ וֶוען דֶער מוּסָר אִיז אוֹיף אַן עִנְיָן פוּן עֵגֶל - הֵיפֶּךְ הָאֱמוּנָה.

Whom to Help Ascend

4. The Rebbe Rayatz **was once asked** to explain **the reason for** his ongoing **practice of drawing close all**

ד. מֶען הָאט אַמָאל גֶעפְרֶעגְט בַּא דֶעם רֶבִּי'ן בַּעַל הַהִילוּלָא, אַ טַעַם אוֹיף זַיְין הַנְהָגָה צוּ מְקָרֵב

6. *Tanya,* ch. 32.

7. *Devarim* 1:1.

8. *Devarim* 1:4.

9. See *Sifri,* quoted by *Rashi,* on the verse.

10. Cf. *Tikkunei Zohar, tikkun* 69, pp. 112a, 114a.

11. As *Rashi* comments, Moshe's words of rebuke also referred to the sin of the Golden Calf.

Jews, even those who are in the category opposite of those who "should [be helped to] ascend and should not be cast into a…."[12]

The Rebbe Rayatz answered that there are four divisions of the *Shulchan Aruch: Orach Chayim*, *Yoreh Deah, Even HaEzer,* and *Choshen Mishpat.* The laws pertaining to who "should [be helped to] ascend…,"[13] etc., are in *Choshen Mishpat,* the last division, and in *Choshen Mishpat* itself, in almost the very last section.

As such, the order should be to study all of the sections of *Orach Chayim*, *Yoreh Deah, Even HaEzer,* and the overwhelming majority of *Choshen Mishpat.* Only when one reaches the final few sections of *Choshen Mishpat* should he study whether one should help another Jew ascend or, Heaven forbid, the opposite.

זַיְין אַלֶע אִידְן, אֲפִילוּ דִי וָועלְכֶע זַיְינֶען אִין אַ פַּארְקֶערְטְן סוּג פוּן מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין.

הָאט דֶער רֶבִּי גֶעעֶנְטְפֶערְט:

אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ זַיְינֶען פַאראַן פִיר חֲלָקִים, אוֹרַח חַיִּים, יוֹרֶה דֵעָה, אֶבֶן הָעֵזֶר אוּן חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט וָועלְכֶער אִיז דֶער לֶעצְטֶער חֵלֶק. דִי דִינִים וֶועגְן דִי עִנְיָנִים פוּן מַעֲלִין וכו׳ זַיְינֶען אִין חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט, אוּן אִין חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט גוּפָא - אִין דִי לֶעצְטֶע סִימָנִים.

דֶער סֵדֶר ווִי מֶען דַארְף לֶערְנֶען אִיז, עַל פִּי הַנַּ״ל, אַלֶע סִימָנִים פוּן אוֹרַח חַיִּים, יוֹרֶה דֵעָה, אֶבֶן הָעֵזֶר, אוּן רוּבּוֹ כְּכוּלּוֹ פוּן חוֹשֶׁן מִשְׁפָּט בִּיז דִי עֶטְלֶעכֶע סִימָנִים צוּם סוֹף, אוּן דֶעמָאלְט עֶרְשְׁט לֶערְנְט מֶען צִי מַעֲלִין, צִי חַס וְשָׁלוֹם פַארְקֶערְט.

The Safer Path

5. To focus on the inner dimension of the above motif: When one does a favor for another Jew, there is no doubt that he is fulfilling a *mitzvah.* By contrast, when one does something harmful to an individual but claims that he acted according to the Torah, there is no such certainty. Firstly, it is possible that he is making a mistake regarding the law. Furthermore, it could be that he is acting out of self-interest. Also, perhaps, he is punishing the other, not because the *Shulchan Aruch* requires such, but because he takes pleasure in administering punishment.[14]

For this reason, a judge must be characterized

ה. דֶער פְּנִימִיּוּת הָעִנְיָן פוּן דֶעם:

בְּשַׁעַת מֶען טוּט אַ אִידְן אַ טוֹבָה, אִיז קֵיין סָפֵק נִיט אַז מֶען טוּט אַ מִצְוָה. אָבֶּער בְּשַׁעַת מֶען טוּט אַ אִידְן נִיט קֵיין גוּטְּע זַאךְ, אוּן מֶען טַעֲנֶה׳ט אַז דָאס אִיז עַל פִּי תּוֹרָה, אִיז עֶרְשְׁטְנְס קֶען זַיְין אַז מֶען הָאט אַ טָעוּת אִין דִין. ווַיְיטֶער קֶען זַיְין אַז מֶען טוּט דָאס צוּלִיבּ אַ פְּנִיָּה, אוּן דֶערְצוּ קֶען זַיְין אַז מֶען שְׁמַיְיסְט יֶענֶעם, נִיט ווַיְיל דֶער שֻׁלְחָן עָרוּךְ הֵייסְט, נָאר ווַיְיל מֶען הָאט אַ גֶעשְׁמַאק אִין שְׁמַייסְן*.

אַזוֹי גֶעפִינֶען מִיר, אַז אַ שׁוֹפֵט דַארְף

12. Our Sages (*Avodah Zarah* 26b; *Shulchan Aruch, Choshen Mishpat,* the end of sec. 425) speak of certain sinners for whom – in contrast to most Jews who must be helped to ascend from life-threatening situations and may not be subjected to them – an opposite approach should be taken. In other words, the questioner was asking the Rebbe Rayatz why he would be so involved even with such sinners.

13. Characteristically, the Rebbe omits direct mention of those "who should not be helped…."

14. See *Derech Mitzvosecha, mitzvas lo sivarru eish,* sec. 2.

by kindness.[15] **He must be able to find redeeming factors for a defendant. Even when he rules** that **lashes – and, at times, a more severe sentence** – must be given, **he himself cannot actually administer the ruling even though it is in accordance with the *Shulchan Aruch,* since he cannot bear the other person's pain.** Instead, the punishment **is administered by an agent of the court.**

The only **exception is a perfect *tzadik*** – **like the Prophet Shmuel – who does not feel his own identity. His entire existence is focused on carrying out G-d's will.** For that reason, Shmuel **himself killed Agag,** king of the Amalekites.[16]

זַיְין אַן אִישׁ הַחֶסֶד דַוְקָא[כד], עֶר דַארְף קֶענֶען גֶעפִינֶען אַ זְכוּת אוֹיף יֶענֶעם. אוּן אֲפִילוּ בְּשַׁעַת עֶר פַּסְקְ'נְט אֶפּ מַלְקוּת, אוּן אַמָאל נָאךְ אַן עֶרְגֶערֶע זַאךְ, אוֹיךְ דַאן קֶען עֶר אַלֵיין נִיט מוֹצִיא זַיְין דֶעם פְּסַק דִין לְפּוֹעַל, כָאטשׁ עֶס אִיז עַל פִּי שֻׁלְחָן עָרוּךְ, וָוארוּם עֶר קֶען נִיט פַארְטְרָאגְן יֶענֶעמְס צַעַר, אוּן לְפּוֹעַל טוּט עֶס אַ שְׁלִיחַ בֵּית דִין.

– סַיְידְן אַ צַדִיק גָמוּר אַזוֹי ווִי שְׁמוּאֵל הַנָבִיא, וָואס עֶר הָאט נִיט קֵיין אֵייגֶענֶע מְצִיאוּת אוּן כָּל מְצִיאוּתוֹ אִיז גֶעוָוען לְקַיֵים רָצוֹן הָעֶלְיוֹן, הָאט עֶר אַלֵיין גֶע'הַרְגֶ'עט אֲגָג'ן.

A Reciprocal Flow of Blessing

6. Chassidim desire to follow the Rebbe's paths. We must realize that although we must be careful to **safeguard ourselves from those on a lower** spiritual **level** than us **lest they drag us down, we must not drive the other person away.** On the contrary, **we must lift him up, doing favors** for him, **even concerning physical matters. Through this, later, benefit will also come in spiritual matters.**

Then, as our **Sages**[17] **commented on the verse,**[18] **"G-d will illuminate both their eyes,"** the person who rendered assistance **will also be helped from Above to follow the proper path.** Furthermore, **he and the members of his household will be granted everything they need generously. Unbounded Divine kindness will be granted him from above. Moreover, As *Chassidus***[19] **interprets** the phrase,[20] ***vehu yichalkilecha,* "He will sustain you,"** G-d **will also provide the *k'li*** (**"conduit"**) **through which Divine munificence will be drawn down.**

ו. חֲסִידִים ווִילְן דָאךְ גֵיין אִין דֶעם רֶבִּי'נְס דְרָכִים, דַארְף מֶען ווִיסְן, אַז הֲגַם מֶען דַארְף זִיךְ טַאקֶע אוֹיסְהִיטְן פוּן דֶעם וָואס שְׁטֵייט נִידֶערִיקֶער, עֶר זָאל נִיט אַרָאפְּשְׁלֶעפְּן חַס וְשָׁלוֹם, אָבֶּער מֶען דַארְף אִים נִיט מְרַחֵק זַיְין, נָאר אִים אוֹיפְהוֹיבְּן, אוּן טָאן אַ טוֹבָה אֲפִילוּ בְּגַשְׁמִיוּת, אִיז דוּרְךְ דֶעם - קוּמְט שְׁפֶּעטֶער אוֹיךְ אַ טוֹבָה אִין רוּחְנִיוּת.

אוּן דֶעמָאלְט אִיז כְּמַאֲמַר רַזַ"ל[כה] עַל פָּסוּק מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם הֲוָיָ', אַז מֶען הֶעלְפְט מִלְמַעְלָה אוֹיךְ אִים, עֶר זָאל גֵיין בְּדֶרֶךְ הַיָשָׁר, אוּן מֶען אִיז אִים מַשְׁפִּיעַ בְּיָד רְחָבָה אַלְץ וָואס עֶר בַּאדַארְף, צוּ אִים אוּן צוּ זַיְינֶע בְּנֵי בַּיִת. מֶען אִיז אִים מַשְׁפִּיעַ פוּן דֶעם חֶסֶד שֶׁלְמַעְלָה וָואס ס'אִיז בְּלִי גְבוּל, אוּן מֶען גִיט אִים אוֹיךְ אַ כְּלִי, ווִי דֶער טַיְיטשׁ פוּן חֲסִידוּת, וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ - גֶעבְּן אוֹיךְ דִי כְּלִי אִין וָואס עֶס זָאל נִמְשָׁךְ וֶוערְן דִי הַשְׁפָּעָה.

(משיחת יו"ד שבט, תשי"ד)

---

15. ***Rambam, Hilchos Sanhedrin*** **2:3: "We should not appoint to any *Sanhedrin* a man…** [who] possesses the trait of cruelty."

16. *I Shmuel* 15:33.

17. ***Temurah*** **16a;** see the preface to *Tanya.*

18. *Mishlei* 29:13.

19. *Sefer HaMaamarim Kuntreisim,* Vol. 2, p. 338b, *et al.*

20. *Tehillim* 55:23.

יט) סימן ז.
כ) שבת קיח, ב.
כא) בבא מציעא ג, א.
כב) פרק לב.

כג) זע ספרי דברים א׳ד. הובא בפירוש רש"י שם.
*) זע דרך מצותיך, מצות לא תבערו אש, אות ב.

כד) רמב"ם הלכות סנהדרין פ"ב ה"ג: אין מעמידין בכל הסנהדרין כו׳.
כה) תמורה טז, א.

YUD SHVAT II | יו"ד שבט ב

Adapted from a sichah delivered on *Yud* Shvat, 5717 (1957)

Introduction

The renowned chassid, Reb Mendel Futerfas, spent 14 years in Soviet prisons and labor camps. Though he devoted most of his free time to prayer and study, he spent a few hours each day conversing with his fellow prisoners – a diverse group that included political idealists fallen from Stalin's favor, underground businessmen, and ordinary people jailed for crimes neither they nor their captors fully understood.

Among them was a circus tightrope walker. He and Reb Mendel had an ongoing argument. Reb Mendel insisted there must be hidden safety cables; the performer maintained that with proper training, no cables were needed.

Years later, when prison rules relaxed, the authorities allowed a makeshift circus for May Day. The tightrope walker organized the show, with his walk as the highlight. After completing his act flawlessly – despite years away from practice – he approached Reb Mendel triumphantly.

"You see? No cables."

Reb Mendel nodded in agreement.

"You're a smart man," the performer continued. "Tell me: What's the secret? Is it in the hands? The feet?"

Reb Mendel paused to think. The performer had moved his hands freely, and it did not appear that his footwork was the determining factor.

After reviewing the scene in his mind several times, Reb Mendel replied: "It's the eyes. At all times, your eyes were riveted on the opposite pole."

The performer nodded in agreement. "When you see your destination in front of you, you know where to put your feet."

The *sichah* that follows illustrates this principle, showing that when a Jewish leader's eyes are fixed on the destination, no obstacle – not even a sea – can stand in the way.

Everyone a Nachshon

"Living with the Times"

1. Among the practices the Rebbe Rayatz **ordained was the institution of the daily study of the Torah portion of the week together with *Rashi's* commentary,** each day reviewing the *aliyah*[1] **corresponding to that day.**[2]

The Rebbe Rayatz **associated** this practice **with the Alter Rebbe's adage,**[3] **"We must live with the times,"** which is interpreted to **mean that we must derive lessons relevant to the present day from the Torah portion studied that day.**

א. צְווִישְׁן דִי תַּקָנוֹת פוּן רֶבִּי'ן בַּעַל הַהִילוּלָא אִיז פַאַראַן דִי תַּקָנָה, מֶען זָאל יֶעדְן טָאג לֶערְנֶען דִי פַּרְשָׁה חוּמָשׁ מִיט רַשִׁ"י - פוּן דֶער סֶדְרָה פוּן וָואךְ - וָואס אִיז שַׁיָיךְ צוּם בַּאטְרֶעפְנְדִיקְן טָאג.

אוּן דֶער רֶבִּי הָאט דֶערְבַּיי גֶעזָאגְט דֶעם וָוארְט פוּן אַלְטְן רֶבִּי'ן, אַז מֶען בַּאדַארְף לֶעבְּן מִיט דֶער צַיְיט, וָואס דָאס מֵיינְט, אַז פוּן דֶער פַּרְשָׁה וָואס מֶען לֶערְנְט יֶעדְן טָאג, דַארְף מֶען אַרוֹיסְנֶעמֶען הוֹרָאוֹת וָואס זַיְינֶען שַׁיָיךְ צוּ דֶעם טָאג.

One Act That Changed History

2. **The portion** of the weekly Torah reading **associated with the present day, the day of the *yahrzeit*** of the Rebbe Rayatz, i.e., **the second reading (*sheni*) in *Parshas Beshalach,* speaks about the Jews' situation shortly before the splitting of the Sea of Reeds.**

The splitting of the Sea of Reeds was one of the greatest miracles that ever happened; this is implied by **our Sages' saying,**[4] **"as difficult as the splitting of the sea." Moreover, the splitting of the Sea of Reeds served as a preparation for the Giving of the Torah**[5] **and for the Future Redemption.**[6]

ב. אִין דֶער פַּרְשָׁה וָואס אִיז שַׁיָיךְ צוּם הַיְינְטִיקְן טָאג פוּן יוֹם הַהִילוּלָא (פוּן שֵׁנִי בִּיז שְׁלִישִׁי אִין סֶדְרָה בְּשַׁלַּח), רֶעדט זִיךְ אַרוּם וֶועגְן דֶעם מַעֲמָד וּמַצָּב וָואס אִיז גֶעוֶועןבַּיי אִידְן אַ וַוְיילֶע פַאר קְרִיעַת יַם סוּף.

קְרִיעַת יַם סוּף אִיז גֶעוֶוען אֵיינֶע פוּן דִי גְרֶעסְטֶע נִסִים, כִּלְשׁוֹן רַזַ"ל[ד], קָשֶׁה כִּקְרִיעַת יַם סוּף. קְרִיעַת יַם סוּף אִיז אַ הֲכָנָה צוּ מַתַּן תּוֹרָה אוּן אוֹיךְ צוּ דֶער גְאוּלָּה הָעֲתִידָה.

---

1. The communal Torah reading on Shabbos is divided into seven *aliyos*. The practice ordained by the Rebbe Rayatz involves studying the *aliyah* corresponding to the matching day of the week, so that – for example – the content of the third *aliyah* would be studied on the third day of the week, namely Tuesday.

2. *Sefer Hasichos 5702,* p. 27.

3. Ibid. p. 29, cited in *HaYom Yom,* entry 2 Marcheshvan.

4. ***Sotah* 2a.**

5. *Likkutei Torah, Vayikra,* p. 17b ff.

6. See *Yeshayahu* 11:15; *Likkutei Sichos,* loc. cit.

What were the circumstances that **led to the splitting of the Sea of Reeds? The third reading in *Parshas Beshalach*[7] relates that there was a Jew, Nachshon ben Aminadav, who** risked his life **and jumped into the sea.** His act of ***mesiras nefesh*** ("self-sacrifice") **brought about a flow** of Divine energy **to this physical plane** and **into all of the Jewish people, causing the miracle of the splitting of the Sea of Reeds.**

ווִי אַזוֹי אִיז מֶען גֶעקוּמֶען צוּ קְרִיעַת יַם סוּף?

דֶערְצֵיילְט זִיךְ אִין דֶער פַּרְשָׁה שְׁלִישִׁי ווָאס מֶען לֶערְנְט מָארְגְן, נָאךְ דֶער הִילוּלָא: עֶס אִיז גֶעווֶען אַ אִיד, נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב, ווָאס הָאט זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ גֶעווֶען אוּן אַרַיְינְגֶעשְׁפְּרוּנְגֶען אִין יַם, אוּן דוּרְךְ דֶעם הָאט עֶר פּוֹעֵל גֶעווֶען דִי הַמְשָׁכָה אִין אַלֶע אִידְן אוּן אַרָאפְּגֶעטְרָאגְן דֶעם נֵס פוּן קְרִיעַת יַם סוּף דָא לְמַטָּה.

Seeing Nothing But the Goal

3. From a legalistic perspective, **it is not entirely clear whether it was permissible for Nachshon to jump into the sea at that time and in those circumstances.** There are two issues involved: **As is well known, there is an opinion** in Jewish Law **that, before the Giving of the Torah,** the unique status of **the Jewish people** had yet to be established and they **had the** same **legal status as Noachides.**[8] In addition, **there is a difference of opinion among *Rishonim* and *Acharonim* whether a Noachide is obligated to sacrifice his life** to sanctify G-d's name.[9]

ג. דָאס ווָאס נַחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב אִיז אַרַיְינְגֶעשְׁפְּרוּנְגֶען אִין יַם, אִיז דָאס גֶעווֶען אִין יֶענֶער צַיְיט אוּן אִין יֶענֶער לַאגֶע, אַן עִנְיָן ווָאס סְ׳אִיז נִיט גֶעווֶען אִינְגַאנְצְן אוֹיסְגֶעהַאלְטְן. עֶס אִיז דָאךְ בַּאווָאוּסְט דִי שִׁיטָה, אַז דִי אִידְן פַאר מַתַּן תּוֹרָה הָאבְּן גֶעהַאט אַ דִין פוּן בְּנֵי נֹחַ, אוּן סְ׳אִיז אַ פְּלוּגְתָּא אִין רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים צִי אַ בֶּן־נֹחַ אִיז מְחוּיָּב אוֹיף מְסִירַת נֶפֶשׁ.

According to the opinion that Noachides are not obligated to sacrifice their lives in sanctification of G-d's name, **they are actually forbidden to do so.** The reason is that **Noachides are prohibited against shedding blood,**[10] **even their own blood, as implied by the verse,**[11] **"I will demand an account of *your* blood of *your* souls." As such, it follows that** – according to the opinion that his status was that of a Noachide – **Nachshon was forbidden to sacrifice his life.**

אִיז אוֹיבּ מֶען נֶעמְט אָן, אַז בְּנֵי נֹחַ זַיְינֶען נִיט מְחוּיָּב בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ, טָארְן זֵיי זִיךְ נִיט מוֹסֵר נֶפֶשׁ זַיְין, ווָארוּם זֵיי זַיְינֶען דָאךְ מְצֻוֶּוה אוֹיף שְׁפִיכוּת דָמִים אֲפִילוּ שֶׁל עַצְמוֹ, אַזוֹי ווִי עֶס שְׁטֵייט אַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרוֹשׁ, בְּמֵילָא קוּמְט דָאךְ אוֹיס אַז נַחְשׁוֹן הָאט זִיךְ נִיט גֶעטָארְט מוֹסֵר נֶפֶשׁ זַיְין.

---

7. As mentioned in the *sichah*, in the year the *sichah* was delivered, Yud Shvat fell on a Monday and that reading was studied the following day.

8. See *Encyclopedia Talmudis,* Vol. 3, the beginning of *erech ben Noach* and the sources mentioned there.

9. See ibid., p. 350. See *Rambam, Hilchos Melachim* 10:2, which states specifically that Noachides are not obligated to sacrifice their lives. See, however, *Tosafos, Sanhedrin* 75a, s.v. *ve'im; Parshas Derachim, Derush* 2.

10. See *Rambam, Hilchos Melachim* 9:4.

11. *Bereishis* 9:5. See *Rashi* on the verse; *Bereishis Rabbah* 34:13; *Bava Kama* 91b.

There are Rabbinic authorities who maintain **that before the Giving of the Torah, the Jews did not conduct themselves as Noachides,** but rather observed the *mitzvos* incumbent upon Jews. However, the license to conduct oneself in such a manner **applies only** when this would **lead to a more stringent ruling, not a more lenient one.**[12] In this instance, allowing Nachshon to sacrifice his life would have been a more lenient ruling.[13] **As such, even according to** this **view,** he was **prohibited from sacrificing his life.**

Why then did **Nachshon** jump into the sea? He **knew that G-d had promised** Moshe,[14] **"When you take the people out of Egypt, you will worship G-d on this mountain." This means that** after leaving **Egypt,** the Jews **were to go to Mount Sinai to receive the Torah. Accordingly, whatever** obstacles Nachshon had to face **on the way** to Sinai **were inconsequential. He knew** but one thing – **that he had to go to Mount Sinai.** The fact that **there was a sea in front of him was not relevant to him.** In his mind, there was no question; **he had to jump into the sea and proceed further until he arrived for the Giving of the Torah.**

אֲפִילוּ לוֹיט דִי שִׁיטוֹת וָואס הַאלְטְן אַז אִידְן פַאר מַתַּן תּוֹרָה הָאבְּן זִיךְ גֶעפִירְט נִיט וִוי בְּנֵי נֹחַ, אִיז דָאס דַוְקָא לְחוּמְרָא אָבֶּער נִיט לְקוּלָא. בְּמֵילָא הָאט מֶען זִיךְ נִיט גֶעטָארְט מוֹסֵר נֶפֶשׁ זַיְין.

נָאר נַחְשׁוֹן הָאט גֶעווּאוּסְט אַז וִוען דֶער אוֹיבֶּערשְׁטֶער הָאט אַרוֹיסְגֶענוּמֶען דִי אִידְן פוּן מִצְרַיִם הָאט עֶר גֶעזָאגְט, בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעַבְדוּן אֶת הָאֱלֹקִים עַל הָהָר הַזֶּה, דָאס הֵייסְט אַז פוּן מִצְרַיִם דַארְף מֶען גֵיין צוּם בַּארְג סִינַי מְקַבֵּל זַיְין דִי תּוֹרָה. בְּמֵילָא אִיז אִים נִיט גֶעווֶען נוֹגֵעַ וָואס עֶס אִיז אִין מִיטְן וֶועג. עֶר ווֵייסְט אַז מֶען דַארְף גֵיין צוּם בַּארְג סִינַי. אוֹיבּ עֶס אִיז דָא אִין מִיטְן אַ יַם, הָאט עֶס צוּ אִים קֵיין שַׁיְיכוּת נִיט, עֶר דַארְף שְׁפְּרִינְגֶען אִין יַם אוּן גֵיין וַויְיטֶער בִּיז עֶר וֶועט קוּמֶען צוּ מַתַּן תּוֹרָה.

Not a Time for Debates

4. In connection with today's Torah reading, which is connected to the *yahrzeit* of the Rebbe Rayatz, **the Midrash**[15] **relates that** before the splitting of the sea, **there were four groups among the Jewish people: One group maintained that** the Jews should **"appoint a leader and return to Egypt."**[16] **A second group thought that they should wage war against the Egyptians. A third group argued that they should flee into the desert. Only one group maintained that they may – or should – proceed into the sea.**

ד. ווִי עֶס ווֶערְט דֶערְצֵיילְט אִין מִדְרָשׁ (פִּרְקָא דְרַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ) אוֹיף דֶער פַּרְשָׁה פוּן הַיְינְט, וָואס אִיז שַׁיָּיךְ צוּם יוֹם הַהִילוּלָא, אַז עֶס זַיְינֶען דֶעמָאלְט בַּיי אִידְן גֶעווֶען פִיר כִּתּוֹת: אֵיין כִּתָּה הָאט גֶעהַאלְטְן אַז נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה. אַ צְווֵייטֶע כִּתָּה הָאט גֶעהַאלְטְן מֶען זָאל מִלְחָמָה הַאלְטְן מִיט דִי מִצְרִיִּים. אַ דְרִיטֶע כִּתָּה הָאט גֶע'טַעֲנָה'ט מֶען זָאל לוֹיפְן אִין מִדְבָּר. מֶער נִיט ווִי אֵיין כִּתָּה הָאט גֶעהַאלְטְן, אַז מֶען מֶעג אָדֶער מֶען דַארְף גֵיין אִין יַם.

---

12. See *Encyclopedia Talmudis, erech avos* (1), p. 36.

13. For he would not be observing the stringency of the prohibition against shedding blood.

14. *Shmos* 3:12.

15. ***Pirka D'Rabbeinu HaKodesh,*** *Bava D'Arba'ah, os* 51, *et al.*

16. Cf. *Bamidbar* 14:4.

One of the principles of Torah Law is to **follow the majority.**[17] **As such, in truth, even according to the logic of holiness, Nachshon had reason to question whether it was permissible for him to proceed into the sea.**

איז דאָך בֶּאֱמֶת מִצַד דֶעם חֶשְׁבּוֹן פוּן אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת, הָאט דאָך נַחְשׁוֹן אֲפִילוּ עַל פִּי שֵׂכֶל דִקְדוּשָׁה גֶעקָאנְט צְווייפְלֶען אוֹיבּ מֶען מֶעג גֵיין אִין יַם.

Nevertheless, Nachshon did not want to enter into any debates. He knew that G-d had told Moshe **that** the Jews **were to go to Mount Sinai and receive the Torah. Nachshon contended that returning to Egypt was not the way to achieve that goal, nor was waging war against the Egyptians or going into the desert. There was only one way to achieve that goal – to proceed into the sea. Consequently,** there was no other choice; only one course of action presented itself: **to jump into the sea. By doing so, he would draw one step closer to Mount Sinai.**

נָאר נַחְשׁוֹן הָאט נִיט גֶעווָאלְט אַרַיינְגֵיין אִין קֵיין שַׁקְלָא וְטַרְיָא. עֶר הָאט גֶעוואוּסְט אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעזָאגְט אַז מֶען דַארְף גֵיין צוּם הַר סִינַי מְקַבֵּל זַיְין דִי תּוֹרָה. הָאט נַחְשׁוֹן גֶע'טַעֲנֶה'ט, אַז צוּ דֶערְגְרֵייכְן דֶעם צִיל, אִיז נִיט קֵיין וועֶג זִיךְ אוּמְצוּקֶערְן קֵיין מִצְרַיִם, אוֹיךְ נִיט מִלְחָמָה הַאלְטְן מִיט מִצְרַיִם אָדֶער גֵיין אִין מִדְבָּר. צוּ דֶעם אִיז דָא מֶער נִיט ווִי אֵיין וועֶג, אוּן דָאס אִיז - גֵיין אִין יַם. בְּמֵילָא דַארְף מֶען שְׁפְּרִינְגֶען אִין יַם, ווָאס דוּרְכְדֶעם ווֶערְט מֶען מִיט אַ טְרָאט נֶענְטֶער צוּם הַר סִינַי.

Who Can Demand Self-Sacrifice from Others?

5. **The situation of the Jewish people** before **the splitting of the Sea of Reeds is a lesson for all generations, relevant also to the service of the Rebbe** Rayatz. **He carried out his holy work with** total **self-sacrifice and communicated** that approach **to those who followed his path.**

ה. דֶער מַעֲמָד וּמַצָּב פוּן אִידְן בַּיי קְרִיעַת יַם סוּף אִיז אַ הוֹרָאָה לְדוֹרוֹת, אַזוֹי אוֹיךְ צוּ דֶער עֲבוֹדָה פוּן דֶעם רֶבִּי'ן בַּעַל הַהִילוּלָא, ווָאס עֶר אַלֵיין הָאט גֶעאַרְבֶּעט אִין עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ מִיט מְסִירַת נֶפֶשׁ אוּן עֶר הָאט דָאס אוֹיךְ אִיבֶּערְגֶעגֶעבְּן צוּ דִי ווָאס גֵייעֶן אִין זַיְינֶע ווֶעגְן.

At the very beginning of his leadership, he began his holy work with self-sacrifice. At that time in Russia, when the Yevsektzia[18] **were creating havoc, his acceptance of leadership** that involved **spreading the Torah, its *mitzvos,* and *pnimiyus haTorah* defied the** prevailing **structure of the country.** Such efforts **ran contrary to what was natural; one had to be willing to sacrifice his soul as well as his body in actual fact.**

בַּאלְד בַּיְים אָנְהוֹיבּ פוּן זַיְין נְשִׂיאוּת הָאט עֶר אָנְגֶעהוֹיבְּן זַיְין עֲבוֹדָה בַּקֹּדֶשׁ מִיט מְסִירַת נֶפֶשׁ. עֶס אִיז דַאן גֶעווֶען אִין רוּסְלַאנְד דִי צַיְיט ווֶען דִי יֶעווְסֶעקְעס הָאבְּן גֶעבּוּשֶׁעווֶעט, אוּן אָנְצוּנֶעמֶען דֶעמָאלְט אוֹיף זִיךְ אַ נְשִׂיאוּת מֵפִיץ זַיְין תּוֹרָה וּמִצְווֹת אוּן פְּנִימִיּוּת הַתּוֹרָה, אִיז דָאס גֶעווֶען אַן עִנְיָן הָפְכִּי פוּן סֵדֶר הַמְּדִינָה, הֵיפֶּךְ הַטֶּבַע, אוּן מֶען הָאט אוֹיף דֶעם גֶעדַארְפְט הָאבְּן מְסִירַת נֶפֶשׁ וְהַגּוּף בְּפוֹעֵל מַמָּשׁ.

---

17. See *Shmos* 23:2. See also *Rambam's* listing of the *mitzvos* before *Hilchos Sanhedrin, mitzvah* 3, *Hilchos Sanhedrin* 8:1.

18. The Jewish Section of the Soviet Communist Party, notorious for its aggressive campaign against Jewish religious practice and Torah education in the 1920s and 1930s.

The Rebbe **demanded such self-sacrifice** not only from himself, but **also from his followers and those who worked with him.**

There is no law in the *Shulchan Aruch* requiring that one should demand that others seek **self-sacrifice. When it comes to all** other ***mitzvos*, we must urge others** to fulfill them. Doing so **is included in the *mitzvah*,**[19] **"You shall certainly rebuke your fellow." But we do not find** an obligation to motivate others to **seek self-sacrifice.**

When will one not hesitate to such demands of others? **When he does not feel that he is acting on a mission from Above. However, it is** entirely **different when** one is not speaking his own words, but instead, it is as if **"the Divine Presence is speaking from his throat."**[20]

אוּן דֶעם מְסִירַת נֶפֶשׁ הָאט עֶר אוֹיךְ גֶעמָאנְט פוּן דִי וָואס זַיְינֶען מִיט אִים מִיטְגֶעגַאנְגֶען אוּן מִיטְגֶעאַרְבֶּעט.

הֲגַם אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ גֶעפִינְט מֶען נִיט קֵיין דִין, אַז מֶען זָאל מָאנֶען פוּן יֶענֶעם מְסִירַת נֶפֶשׁ; אוֹיף אַלֶע מִצְווֹת גֶעפִינְט מֶען אַז מֶען דַארְף מָאנֶען בַּיי יֶענֶעם, וָואס דָאס גֵייט אַרַיְין אִין דֶער מִצְוָה פוּן הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ, אָבֶּער אוֹיף זוּכְן מְסִירַת נֶפֶשׁ, גֶעפִינְט מֶען דָאס נִיט -

וֶוען אִיז דָאס גֶערֶעדט גֶעוָוארְן, בְּשַׁעַת מֶען פִילְט נִיט אַז מֶען הָאט אַ שְׁלִיחוּת פוּן אוֹיבְּן. אַנְדֶערְשׁ אִיז אָבֶּער בְּשַׁעַת עֶס אִיז עַל דֶרֶךְ: שְׁכִינָה מְדַבֶּרֶת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ.

Single-Minded Progress; Never to Be Deterred

6. In one of the ***maamarim*** he delivered,[21] **the Rebbe** Rayatz **elaborates on the difference between the self-sacrifice of Rabbi Akiva and that of our Patriarch Avraham. Rabbi Akiva yearned for and sought self-sacrifice, as he said,**[22] **"When will I be afforded the opportunity [for *mesiras nefesh*] so that I may actually carry it out?"**

By contrast, our Patriarch Avraham did not seek ***mesiras nefesh*** **as a service in its own right. His characteristic** thrust **was** encapsulated by the verse,[23] **"He proclaimed there in the name of G-d, eternal L-rd,"** on which our Sages[24] comment, **"Do not read *vayikra* – 'he proclaimed,' but *vayakri* – 'he motivated others to proclaim.'" Everyone should proclaim** G-d's name. Moreover, **they should not call G-d אֵ-ל הָעוֹלָם, *El HaOlam*, "the G-d of the world"** – that

ו. דֶער רֶבִּי רֶעדט אַרוּם אִין אַ מַאֲמָר דֶעם חִילוּק פוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ פוּן רַבִּי עֲקִיבָא אוּן דֶעם מְסִירַת נֶפֶשׁ פוּן אַבְרָהָם אָבִינוּ. אַז רַבִּי עֲקִיבָא הָאט גֶעשְׁטְרֶעבְּט צוּ דֶעם אוּן גֶעזוּכְט דֶעם עִנְיָן פוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ, ווִי עֶר הָאט גֶעזָאגְט מָתַי תָּבֹא לְיָדִי וַאֲקַיְּמֶנָּה.

מַה שֶׁאֵין כֵּן בַּיי אַבְרָהָם אָבִינוּ אִיז מְסִירַת נֶפֶשׁ נִיט גֶעוֶוען אַן עֲבוֹדָה פַאר זִיךְ. זַיְין עִנְיָן אִיז גֶעוֶוען, וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם הֲוָיָ' אֵ-ל עוֹלָם, אַל תִּקְרֵי וַיִּקְרָא אֶלָּא וַיַּקְרִיא, עֶר הָאט גֶעמַאכְט יֶענֶעם שְׁרַיְיעֶן, אַז אַלֶע זָאלְן שְׁרַייְעֶן נִיט אֵ-ל הָעוֹלָם, אַז אֱלֹקוּת מִיט עוֹלָם זַיְינֶען פַארְבּוּנְדְן

---

19. *Vayikra* 19:17. *Sefer HaMitzvos* (positive commandment 205) and *Sefer HaChinuch* (*mitzvah* 239) include this as one of the 613 *mitzvos* of the Torah.

20. See *Zohar*, Vol. III, p. 232a, 7a, 265a; *Shmos Rabbah* 3:15; *Vayikra Rabbah* 2:3; *Mechilta, Shmos* 18:19.

21. The conclusion of the *maamar* beginning *HaChodesh HaZeh Lachem, 5700* (*Sefer HaMaamarim 5700*, p. 29ff.). See the Rebbe's *maamar, Basi LeGani*, 5711, sec. 3, where he elaborates on this point.

22. *Berachos* 61b.

23. *Bereishis* 21:33.

24. *Sotah* 10b.

would imply **that G-d and the world are connected but are two separate entities – but** א-ל עוֹלָם, ***El Olam;***[25] **they are a single entity** because **"there is nothing aside from Him."**[26]

This constituted the Divine service of our Patriarch Avraham. He did not seek *mesiras nefesh.* It was only that, if in the course of his efforts *mesiras nefesh* were required, he was ready to manifest **that** quality **as well. When he was cast into the burning furnace,**[27] **that did not present an obstacle.** He continued unfazed, undauntedly **carrying out his mission of "proclaim[ing] there the name of G-d, eternal L-rd."**

The Rebbe Rayatz **conducted himself in the same manner. He did not pursue *mesiras nefesh;* that was not his focus. He pursued "proclaim[ing] there the name of G-d, eternal L-rd," spreading the Torah and its *mitzvos*** together **with *pnimiyus haTorah* and its customs and practices. That was his focus. Regardless of** the obstacles he faced, **he never halted** in his pursuit of **this** goal. Instead, **he carried out his mission with *mesiras nefesh,*** even in the literal sense.

Accordingly, he did not engage in contemplation nor did he **debate whether one is halachically obligated to sacrifice himself in such a situation.** That did not concern him **because *mesiras nefesh* was not his mission. His mission was to spread and strengthen *Yiddishkeit.* He was not interested in other matters,** and **nothing would hold him back from his work.**

For this reason, a person who follows his approach and emulates his example **is not affected by** any of **the different groups in the Jewish**

אָבֶּער פָּאָרְט צְוֵויי זַאכְן, נָאר אֵ־ל עוֹלָם, דָאס אִיז אֵיין זַאךְ - אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ.

דָאס אִיז גֶעוֶוען אַבְרָהָם אָבִינוּ׳ס עֲבוֹדָה. נִיט עֶר הָאט גֶעזוּכְט מְסִירַת נֶפֶשׁ, נָאר אוֹיבּ עֶס הָאט זִיךְ גֶעפָּאדֶערְט צוּ זַיְין עֲבוֹדָה מְסִירַת נֶפֶשׁ אִיז עֶר גֶעוֶוען גְרֵייט אוֹיף דֶעם. אַז מֶען הָאט אִים אַרַייְנְגֶעוָוארְפְן אִין כִּבְשַׁן הָאֵשׁ, - אִיז דָאס נִיט גֶעוֶוען קֵיין מְנִיעָה, אַבִּי דוּרְכְצוּפִירְן זַיְין עֲבוֹדָה פוּן וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם הֲוָיָ׳ אֵ־ל עוֹלָם.

אוּן אוֹיף דֶעם זֶעלְבְּן אוֹפֶן אִיז גֶעוֶוען דִי הַנְהָגָה בַּיי דֶעם בַּעַל הַהִילּוּלָא. עֶר הָאט זִיךְ נִיט גֶעיָאגְט נָאךְ מְסִירַת נֶפֶשׁ, נִיט דָאס אִיז גֶעוֶוען זַיְין עִנְיָן. עֶר הָאט זִיךְ גֶעיָאגְט נָאךְ דֶעם וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם הֲוָיָ׳ אֵ־ל עוֹלָם, מֵפִיץ זַיְין תּוֹרָה וּמִצְווֹת מִיט פְּנִימִיּוּת הַתּוֹרָה מִיט אִירֶע מִנְהָגִים אוּן הַדְרָכוֹת. דָאס אִיז גֶעוֶוען זַיְין עִנְיָן אוּן צוּלִיבּ דֶעם הָאט עֶר זִיךְ נִיט אָפְּגֶעשְׁטֶעלְט פַאר קֵיין זַאךְ אוּן גֶעטָאן זַיְין אַרְבֶּעט מִיט מְסִירַת נֶפֶשׁ וְעַד בִּכְלַל.

בְּמֵילָא אִיז עֶר נִיט אַרַייְנְגֶעגַאנְגֶען אִין חֲקִירוֹת אוּן שַׁקְלָא וְטַרְיָא אוֹיבּ מֶען דַארְף עַל פִּי דִין אִין אַזַא פַאל זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ זַיְין אָדֶער נִיט. וָוארוּם עֶר טוּט נִיט אִין דֶעם עִנְיָן פוּן מְסִירַת נֶפֶשׁ, עֶר טוּט אִין הֲפָצַת וְהַחְזָקַת הַיַּהֲדוּת אוּן וֶועגְן אַנְדֶערֶע זַאכְן קְלֶערְט עֶר נִיט, קֵיין זַאךְ שְׁטֶעלְט אִים נִיט אָפּ פוּן זַיְין אַרְבֶּעט.

אוּן דֶערְפַאר וֶוערְט עֶר אוֹיךְ נִיט נִתְפָּעֵל פוּן דִי פַארְשִׁידֶענֶע כִּתּוֹת וָואס

25. As the Rebbe explains in *Basi LeGani,* 5711, sec. 8, in the verse, אֵ-ל עוֹלָם means "eternal G-d." However, the word *olam,* translated as "eternal," also means "world." Thus, we find the expression אֵ-ל הָעוֹלָם, "the G-d of the world." In that context, by saying אֵ-ל עוֹלָם, rather than אֵ-ל הָעוֹלָם, the implication is not that G-d (אֵ-ל)is an entity unto Himself and the world (עוֹלָם) is an entity unto itself – only that G-d is "the G-d of the world," i.e., He governs and rules it. Instead, אֵ-ל עוֹלָם implies that G-dliness and the world are entirely one. There is no separation between them.

26. *Devarim* 4:35.

27. See *Pirkei DeRabbi Eliezer,* ch. 26, *et al.*

community. He is not interested in any of the arguments. He knows only one thing: he has to proceed closer to Mount Sinai. If there is a sea in the way, he jumps into the sea.

What will happen afterwards? That is G-d's concern. It does not affect him. He knows that **he has to do what is incumbent upon him – to proceed closer to Mount Sinai.**

זַיינֶען פַּארַאן בַּיי אִידְן. אִים אִיז נִיט נוֹגֵעַ די אַלֶע טַעֲנוֹת. עֶר ווייס מֶער נִיט ווי אֵיין זאַך, אַז מֶען דאַרף גֵיין וואָס נֶענְטֶער צוּ הַר סִינַי. אַי, סְ'אִיז אִין מִיטְן דָא אַ יַם, שְׁפְּרִינגְט עֶר אִין יַם. אַי, וואָס וֶועט זַיין שְׁפֶּעטֶער, - דָאס אִיז דֶעם אוֹיבֶּערשְׁטְנְס גֶעשֶׁעפְט, אִים אִיז דָאס נִיט נוֹגֵעַ, עֶר דאַרף זִיךְ טָאן זַיינְס, גֵיין אַלְץ נֶענְטֶער צוּ הַר סִינַי.

Marching Orders

7. This is the directive the Rebbe Rayatz **conveyed to us – to everyone who has to prepare themselves** and their fellow Jews **for the Future Redemption. Our task is to carry out** the mission implied by our Sages' words,[28] **"I was created to serve my Creator."** Specifically, this entails efforts to **"love the created beings and draw them close to the Torah."**[29]

This is our focus, and anything else is not relevant to us at all. The fact that there are different groupings among the Jewish people, **with diverse and** often **inexplicable approaches** is of no concern. **One shouts, "Let us appoint a leader and return to Egypt," another** desires **to go into battle,** and still **another to flee into the desert. Since none** of these paths **is the path that brings us closer to receiving the Torah, they are not our path.**

Our focus is to proceed to receive the Torah. This is not ancient history; instead, as we bless G-d before our Torah study every day, **He is נוֹתֵן הַתּוֹרָה, "the One who gives the Torah," present tense. We will** press forward – proceeding to receive the Torah – **without making any reckoning. If there is a sea in between, it does not matter. We will jump into the sea. If there is a mountain** in front of us, **we will break through**

ז. אוּן דָאס אִיז די הוֹרָאָה וואָס דֶער בַּעַל הַהִילוּלָא הָאט אוּנְז אִיבֶּערְגֶעגֶעבְּן, צוּ די אַלֶע וואָס דאַרְפְן צוּגְרֵייטְן זִיךְ צוּ דֶער גְאוּלָּה הָעֲתִידָה:

אוּנְזֶער אַרְבֶּעט אִיז צוּ מְקַיֵּים זַיין דֶעם: אֲנִי נִבְרֵאתִי לְשַׁמֵּשׁ אֶת קוֹנִי[כז]. אוּנְזֶער אַרְבֶּעט אִיז - אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקָרְבָן לַתּוֹרָה.

דָאס אִיז אוּנְזֶער עִנְיָן אוּן מֶער אִיז אוּנְז גָארְנִיט נוֹגֵעַ.

דָאס וואָס עֶס זַיינֶען דָא פַארְשִׁידֶענֶע כִּתּוֹת מִיט סְבָרוֹת שׁוֹנוֹת אוּן אוֹיךְ מְשׁוּנוֹת, דֶער שְׁרַייט, נִתְּנָה רֹאשׁ וְנָשׁוּבָה מִצְרַיְמָה, דֶער שְׁרַייט, מֶען דאַרף מִלְחָמָה הַאלְטְן, דֶער שְׁרַייט, מֶען דאַרף אַנְטְלוֹיפְן אִין מִדְבָּר, - ווייבאַלד אָבֶּער דָאס אִיז נִיט דֶער וועג צוּ וֶוערְן נֶענְטֶער צוּ קַבָּלַת הַתּוֹרָה, אִיז דָאס נִיט אוּנְזֶער וועג.

אוּנְזֶער עִנְיָן אִיז גֵיין צוּ קַבָּלַת הַתּוֹרָה. עֶס אִיז דאָךְ נוֹתֵן הַתּוֹרָה לָשׁוֹן הוֶֹה. אוּן דָאס וֶועלְן מִיר טָאן אָן חֶשְׁבּוֹנוֹת. אִיז פַּארַאן אִין מִיטְן אַ יַם - מֵהֵיכֵי תֵּיתֵי, וֶועט מֶען גֵיין אִין יַם. אִיז פַּארַאן אִין מִיטְן אַ בַּארג, וֶועט מֶען דוּרְכְשְׁפַּארְן

---

28. *Kiddushin* 82a.

29. *Avos* 1:12.

the mountain. We are going to receive the Torah to bond with G-d.

When we proceed to receive the Torah without making calculations, then we will see the fulfillment of the prophecy, **"G-d will fight for you, and you shall be silent."**[30]

דֶעם בַּארְג. מִיר גֵייעֶן צוּ קַבָּלַת הַתּוֹרָה אוֹיף פַּארְאֵייניקְן זִיךְ מִיטְן אוֹיבֶּערְשְׁטְן.

און אַז מֶען גֵייט מְקַבֵּל זַיְין דִי תּוֹרָה אָן חֶשְׁבּוֹנוֹת, אִיז דֶעמָאלְט, ה' יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן.

Taking the Final Step

8. Nachshon merited to be the first of the *nesi'im* ("tribal leaders") to offer a sacrifice in the Sanctuary and dedicate it, thus **bringing about the** manifestation of G-d's promise, **"I will dwell among them."**[31] **Similarly, every Jew should consider himself a Nachshon.**

Then, we **will** see the fulfillment of **the words of the *Tikkunei Zohar,***[32] **that when there will be one Jew who conducts himself as he should, he will bring about *Mashiach's* coming. (That source reads "one *tzadik*," however,** it applies to every Jew because **"Your nation are all *tzadikim*.")**[33] Then, **we will receive *pnimiyus haTorah* as will be revealed by *Mashiach*.**

Through this, we will come to *Az yashir* ("Then, we will sing"),[34] the beginning of the song of Moshe and the Jews at the splitting of the sea. Our Sages[35] interpret this phrase as **an allusion to the Resurrection of the Dead,** when **"those who lie in the dust will rise and sing joyously,"**[36] **with the Rebbe** Rayatz **among them. And he will lead us to *Mashiach* with kindness and mercy.**

ח. און אַזוֹי ווִי עֶס שְׁטֵייט אוֹיף נַחְשׁוֹן'עֶן אַז עֶר הָאט זוֹכֶה גֶעווֶען צוּ זַיְין דֶער עֶרְשְׁטֶער פוּן דִי נְשִׂיאִים צוּ מַקְרִיב זַיְין און מְחַנֵּךְ זַיְין דֶעם מִשְׁכָּן, עֶס זָאל זַיְין דֶער וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם, אַזוֹי דַארְף אוֹיךְ יֶעדֶער אִיד זִיךְ בַּאטְרַאכְטְן אַלְס אַ נַחְשׁוֹן.

און דֶעמָאלְט ווֶעט זַיְין, ווִי עֶר זָאגְט אִין תִּקּוּנֵי זֹהַר, אַז בְּעֵת עֶס ווֶעט זִיךְ גֶעפִינֶען אֵיין אִיד ווָאס אִיז ווִי עֶס דַארְף צוּ זַיְין (דָארְט שְׁטֵייט דֶער לָשׁוֹן צַדִּיק, און ס'אִיז דָאךְ וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים), ווֶעט עֶר בְּרֶענְגֶען מָשִׁיחַ'ן, און ווֶעט מְקַבֵּל זַיְין דִי פְּנִימִיּוּת הַתּוֹרָה ווָאס מָשִׁיחַ ווֶעט מְגַלֶּה זַיְין.

און דוּרְךְ דֶעם ווֶעט מֶען צוּקוּמֶען צוּ אָז יָשִׁיר, מִכָּאן רֶמֶז לִתְחִיַּת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה, אַז עֶס ווֶעט זַיְין הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר וְהוּא בְּתוֹכָם, אַז דֶער רֶבִּי דֶער בַּעַל הַהִילוּלָא ווֶעט אוּנְז פִירְן אַנְטְקֶעגְן מָשִׁיחַ'ן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.

(משיחת יו"ד שבט, תשט"ז)

---

30. *Shmos* 14:14.

31. *Shmos* 25:8.

32. Such a statement is not explicitly found in *Tikkunei Zohar*. However, beginning with the Alter Rebbe (*Maamarim HaKetzarim*, p. 403), the Rebbeim quoted it in this manner in their *maamarim*. See *Zohar Chadash*, p. 23d.

33. *Yeshayahu* 60:21; *Sanhedrin* 10:1.

34. *Shmos* 15:1.

35. *Mechilta* and *Rashi* on the above verse; *Sanhedrin* 91b.

36. *Yeshayahu* 26:19.

כו) סוטה ב, א.

כז) קידושין פב, א.

YUD SHVAT III | יו"ד שבט ג

Adapted from a *sichah* delivered on 14 Shvat, 5710 (1950)[1]

Introduction

After the Morning Prayers on the fourth day after the passing of the Rebbe Rayatz, the Rebbe said, "Torah Law[2] states that the first three days after a person's passing are characterized by intense mourning, and there are seven days for eulogizing…. Chassidim do not deliver eulogies. Instead, they tell stories about the departed."[3]

On that day and the following days, he told several stories about the Rebbe Rayatz, including these that follow.

---

1. These are selections from remarks the Rebbe made during the *Shivah*, seven days of mourning, for the Rebbe Rayatz.

2. *Moed Katan* 27b; *Shulchan Aruch, Yoreh Deah* 394:1.

3. *Likkutei Sichos,* Vol. 2, p. 504.

Chassidim Do Not Eulogize

Destiny Defined

1. At the *bris* of the Rebbe Rayatz, **he cried as infants usually do. His grandfather, the Rebbe Maharash said** to him, **"Why are you crying? When you grow up, you will be a ___ and deliver *Chassidus* eloquently."**

This is the way – i.e., with a blank space after "you will be a" – the episode is recorded in the journal of the Rebbe Rayatz.[1] **I heard from chassidim that the Rebbe Maharash said, "You will be a Rebbe." Therefore, we can understand why there was an open space in the journal of the Rebbe** Rayatz.

א. בְּשַׁעַת זַיְין בְּרִית הָאט דֶער רֶבִּי גֶעוויינְט, ווִי דֶער שְׁטֵייגֶער אִיז בַּיי קִינְדֶער, הָאט זַיְין זֵיידֶע דֶער רֶבִּי מוֹהֲרַ"שׁ גֶעזָאגְט: וואָס ווֵיינְסְטוּ? ווֶען דוּ ווֶעסְט אוֹיסְווַאקְסְן ווֶעסְטוּ זַיְין... אוּן זָאגְן חֲסִידוּת בְּשָׂפָה בְּרוּרָה. אַזוֹי אִיז פַאְרצֵייכְנְט אִין דֶעם רֶבִּי'נְס רְשִׁימוֹת הַמַּאֲסָר מִיט אַ מָקוֹם חָלָק נָאכְן וואָרְט זַיְין. פוּן חֲסִידִים הָאבּ אִיךְ גֶעהֶערְט אַז עֶר הָאט גֶעזָאגְט ווֶעסְטוּ זַיְין אַ רֶבִּי. דֶערְמִיט אִיז פַאְרשְׁטֶענְדְלֶעךְ וואָס עֶס אִיז דָא אַ לֵיידִיקֶער אָרְט אִין דִי רְשִׁימוֹת פוּן רֶבִּי'ן.

A Chassidic Kiss

2. In 5644 (1884), **when the Rebbe** Rayatz **was a child** of four, **his father, the Rebbe Rashab, lived in a home of two rooms. One room served as the bedroom, and the other** served many purposes; **the cot of the Rebbe** Rayatz **was also in this room.**

One night, the Rebbe Rashab **was studying together with the eminent chassid, Reb Yaakov Mordechai Bespalov.** Now, **the Rebbe** Rayatz **was a beautiful child, and his face was luminous. Late that night, as they were studying, Reb Yaakov Mordechai caught sight of** the child **as he lay asleep. He began speaking with the Rebbe Rashab** about his son, commenting **that the child's radiant appearance indicated purity of thought.**

ב. ווֶען דֶער רֶבִּי אִיז גֶעווֶען אַ קִינְד, אִין יָאר תרמ"ד, הָאט דַאן זַיְין פָּאטֶער, דֶער רֶבִּי (מְהוֹרַשַׁ"בּ) נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן, גֶעלֶעבְּט אִין אַ דִירָה פוּן צְווֵיי צִימֶערְן. אֵיין צִימֶער אִיז גֶעווֶען דֶער חֲדַר הַמִּטּוֹת - שְׁלָאף־צִימֶער - אוּן אִין צְווֵייטְן צִימֶער אִיז עֶר גֶעזֶעסְן צוּזַאמֶען מִיט הָרַב הַגָּאוֹן וְהָרַב הֶחָסִיד ר' יַעֲקֹב מָרְדְּכַי בֶּעזְפַּאלָאוו אוּן גֶעלֶערְנְט. דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעווֶען דֶעם רֶבִּי'נְס בֶּעטְל. דֶער רֶבִּי אִיז גֶעווֶען זֵייעֶר אַ שֵׁיינֶער, זַיְין פָּנִים הָאט גֶעלוֹיכְטְן. אַמָאל, אִין מִיטְן לֶערְנֶען, שְׁפֶּעט בַּיְינַאכְט הָאט הָרַב יַעֲקֹב מָרְדְּכַי גֶעזֶען דֶעם רֶבִּי'ן שְׁלָאפְנְדִיק, הָאט עֶר אָנְגֶעהוֹיבְּן רֵיידְן מִיט דֶעם רֶבִּי'ן נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן אַז דֶער אוֹיסְזֶען אוּן דֶער שַׁיְין פוּן פָּנִים ווַיְיזְט אוֹיף טַהֲרַת הַמַּחֲשָׁבָה וכו'.

1. See *Likkutei Dibburim,* Vol. 4, p. 618a.

בַּיי דֶעם רֶבִּי'ן נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן אִיז נִתְעוֹרֵר גֶעוָוארְן אַ שְׁטַארְקֶער רָצוֹן אוֹיף אַ קוּשׁ טָאן דֶעם רֶבִּי'ן. אִיז בַּיי אִים אַדוּרְךְ אִין גֶעדַאנְק, אַז אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז אַ חוּץ קָרְבָּנוֹת פְּלֶעגְט מֶען אוֹיךְ בְּרֶענְגֶען כֶּסֶף, זָהָב וכו' לְבֶדֶק הַבַּיִת. הָאט עֶר מַחְלִיט גֶעוֶוען אִיבֶּערְבַּייטְן דֶעם קוּשׁ אוֹיף חֲסִידוּת. אוּן הָאט דֶעמָאלְט אָנְגֶעשְׁרִיבְּן דֶעם מַאֲמַר חֲסִידוּת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ. אִין יָאר תרנ"ב הָאט עֶר גֶעגֶעבְּן צוּם רֶבִּי'ן דֶעם כְּתַב בְּמַתָּנָה, זָאגְנְדִיק: דָאס אִיז אַ חֲסִידִ'ישֶׁער קוּשׁ, אוּן מִיט דֶער צַיְיט וֶועל אִיךְ דִיר דֶערְצֵיילְן. תרנ"ו - הָאט עֶר אִים דֶערְצֵיילְט דִי גַאנְצֶע מַעֲשֶׂה.

The Rebbe Rashab was strongly moved to give his son a kiss. At that moment, however, **it occurred to him that in the *Beis HaMikdash* people brought not only animal offerings, but also silver and gold for the upkeep of the *Beis HaMikdash*.** With that thought, the Rebbe Rashab **decided to exchange the kiss for a *maamar*** of ***Chassidus*, and wrote the *maamar* which begins with the words, *Mah Rabu Maasecha*.**

In the year 5652 (1892) **he gave the manuscript to his son as a gift and said, "This is a chassidic kiss; one day I'll tell you about it."**

Four years later, in **5656** (1896), **he told him the whole story.**

From an Early Age

ג. אִין יָאר תרנ"ז אִיז דֶער רֶבִּי (מְהוֹרַשַׁ"בּ) נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן, גֶעוֶוען שְׁטַארְק נִיט גֶעזוּנְט אוּן אִיז גֶעפָארְן קֵיין מָאסְקְוֶוע הֵיילְן זִיךְ.

הָאבְּן אִים דִי פְּרָאפֶעסָארְן דַאן גֶעזָאגְט אַז עֶר הָאט אִינְגַאנְצְן עֶטְלֶעכֶע חֳדָשִׁים צוּ לֶעבְּן. אַז דֶער רֶבִּי נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן הָאט דָאס גֶעהֶערְט, הָאט עֶר בַּאשְׁלָאסְן צוּ פָארְן קֵיין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הָאט עֶר דֶערְצֵיילְט דֶער רֶבִּיצִין, הָרַבָּנִית שְׁטֶערְנָא שָׂרָה נִשְׁמָתָהּ עֵדֶן, וֶועגְן דֶעם.

הָאט אִים דִי רֶבִּיצִין גֶעפְרֶעגְט: וָואס וֶועסְטוּ טָאן מִיט דַיְינֶע חֲסִידִים אוּן חֲסִידוּת? הָאט דֶער רֶבִּי נִשְׁמָתוֹ עֵדֶן גֶעעֶנְטְפֶערְט: אִיךְ לָאז דָאךְ אִיבֶּער אִים (גֶעמֵיינְט דֶעם רֶבִּי'ן).

אוּן דֶער רֶבִּי אִיז דַאן אַלְט גֶעוֶוען זִיבֶּעצְן יָאר!

(משיחת י"ד שבט, ה'שי"ת)

3. In the year 5657 (1897), **the Rebbe Rashab was very ill. He traveled to Moscow for treatment.**

The medical specialists in Moscow told him that he had only a few months to live. Having **heard their** prognosis, **he** later **told his wife, Rebbitzin Shterna Sarah, that he had decided to travel to *Eretz Yisrael*.**

The Rebbitzin asked him, "And what will you do with your chassidim and with *Chassidus*?"

The Rebbe Rashab replied, "Why, I'm leaving him!" – referring to his son, **the Rebbe** Rayatz.

At that time, **the Rebbe** Rayatz **was** only **seventeen years old.**

CREDITS:

Copyright by Sichos in English

Rabbi Eliyahu Touger
Rabbi Sholom Ber Wineberg
Translators

Rabbi Sholom Zirkind
Rabbi Zalmy Avtzon
Content Editors

Uriella Sagiv
Copy Editor

Yosef Yitzchok Turner
Typesetting

Spotlight Design
Layout and Cover

Mayer Preger
Advisory Board

Rabbi Shmuel Avtzon
Director, Sichos In English

הרה"ת ר' משה יהודה בן ר' צבי יוסף ע"ה
Rabbi Moshe Kotlarsky OBM,
whose commitment has brought this sacred initiative to fruition

sie